

J.R.R. TOLKIN HOBIT

br. 3

kraj avanture

ilustrovao

David Vencel

obrada Čarls Dikson i Šin Deming

KRATAK PREGLED PRETHODNIH DOGAĐAJA

Bilbo je uspeo da nadmudri Goluma i s čarobnim prstenom na ruci umakao je iz goblinske pećine.

Pošto su ih orlovi spasili iz vatre koju su zapalili goblini stigli su do Beorna, daleko od krvožednih vukova i goblina. Beorn im je dao ponije i hranu pa su krenuli na put pun neizvesnosti — kroz Mrku šumu.

Iscrpljeni i umorni stigli su na obalu reke. Uspeli su da se domognu čamca, koji je bio na drugoj strani i da se prebace preko. Nespretni Bombur, pri ulasku u čamac, okliznu se i upade u vodu. Za kratko je zavládala panika, a onda se pribraše. Evo ih baš u trenutku kad izvlače ošamućenog i uplašenog patuljka.

Brzo baciše kanap sa metalnom kukom na kraju, prema njemu, i izvukoše ga na obalu.

Kad su ga položili na leđa, već je bio u dubokom snu; čvrsto je spavao, uprkos svim njihovim pokušajima da ga probude.

TA-RUMM
TA-RUMM

Ubrzo postadoše svesni prodornih zvukova lovačkog roga u šumi i lajanja pasa u daljini

Tišina je te noći postala zaglušujuća, a tmina je daljih dana postajala sve gušća. Da su samo malo više znali o tome, i da su shvatili značenje lova i pojavu belog jelena znali bi da se konačno približavaju istočnoj ivici šume.

Iznenada se na stazi ispred pojavio jedan beli jelen; pre nego što je Torin uspeo da vikne, patuljci su istrošili poslednje strele iz njihovih tobolaca. Nijedan od njih nije uspeo da ih pronade, tako da su strele koje im je Beorn poklonio sada bile izgubljene.

Oni to nisu znali, bili su opterećeni teškim Bomburovim telom, a posle nekoliko dana su ostali praktično bez hrane i vode. Ništa što je bilo zdravo nisu videli da raste u šumi, do pečuraka i bilja bledog lišća i neprijatnog mirisa.

Posle nekog vremena začuše zaglušen smeh. Nekad se čula i pesma iz daljine. Smeh je bio dosta prodoran, ali nije bio goblinski, a pevanje je bilo divno, ali sablasno i čudno. Bilo im je neprijatno, pa su žurili da napuste to zlokobno mesto što pre, s onoliko snage koliko im je preostalo.

Dve noći kasnije, pojeli su poslednje ostake hrane i ujutru kada su ustali, shvatili su da su još uvek veoma gladni.

Jedini nagoveštaj prijatnosti je bio Bombur.

Huh?

Bombur uopšte nije shvatao gde se nalazi. Zaboravio je sve šta se dogodilo od onog majskog jutra kad su krenuli na put. Kad je čuo da nema ničeg za jelo, počeo je da kuka.

Zašto sam se upošte i probudio! Imao sam tako divne snove. U njima je bio kralj šume sa krunom od lišća, i veselog pevanja. Ne bih mogao sada da nabrojim, ni da opišem čega je sve bilo od hrane i pića.

Nemoj ni da probaš! U stvaru, ako nemaš nameru o nečemu drugom da pričaš, bolje bi bilo da ćutiš.

Već nam je dosta tebe takvog kakav si.

Ništa drugo im nije preostalo, već da stegnu kaiševe oko praznih stomaka i nastave putem dalje, bez nade da će ikada stići do njegovog kraja pre nego što umru od gladi.

Šta je to?
Čini mi se da sam video tračak svetla među drvećem.

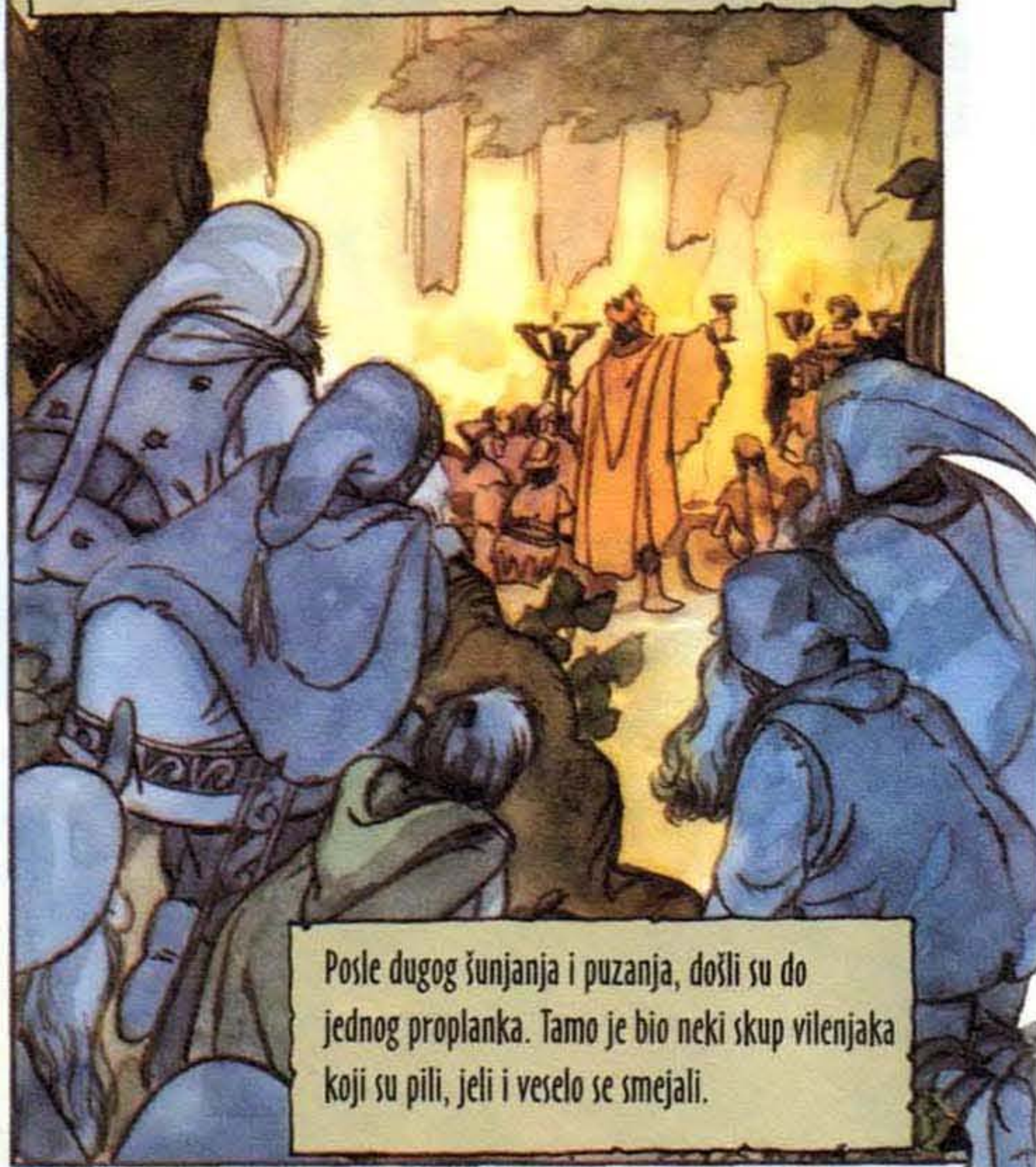
Kao da mi se snovi ostvaruju.
Mora di ima nečeg za jelo i piće tamo.
Hajde da vidimo.

Neće na dobro izaći, ako ne uspemo da se vratimo. I Beorn i Gandalf su nas strogo upozorili da ne skrećemo s puta.

U svakom slučaju, bez gozbe nećemo dugo ostati živi.

Dugo su se ubeđivali šta da rade. Najzad, uprkos upozorenjima, glad je donela odluku. Bombur je nastavio da opisuje sve dobre stvari koje je pojeo na šumskoj gozbi, doduše u snu. Tako su svi odjednom jurnuli u šumu.

Posle dugog šunjanja i puzanja, došli su do jednog proplanka. Tamo je bio neki skup vilenjaka koji su pili, jeli i veselo se smejali.

Ne žurite napred!
Niko ne sme da izađe na videlo dok ja ne kažem. Poslaću gospodina Baginsa da priča sa njima. Od njega se neće uplašiti, a nadam se da mu neće ničim nauditi.

Pre nego što je stigao da navuče svoj prsten, Bilbo je bio gurnut napred u vatrene muke.

FWOOOF

Svo svetlo je odjednom nestalo, kao magijom odneseno. Našli su se u potpunom mraku. Nisu mogli da nađu jedan drugog, dugo vremena. Naravno, potpuno su zaboravili u kom pravcu se nalazi šumska staza.

Bilbo Baginse! Hobitel!
Ti odvratni hobitel!

Hi!
Hobit vas je zbunio, gde ste?

Bilb - oh

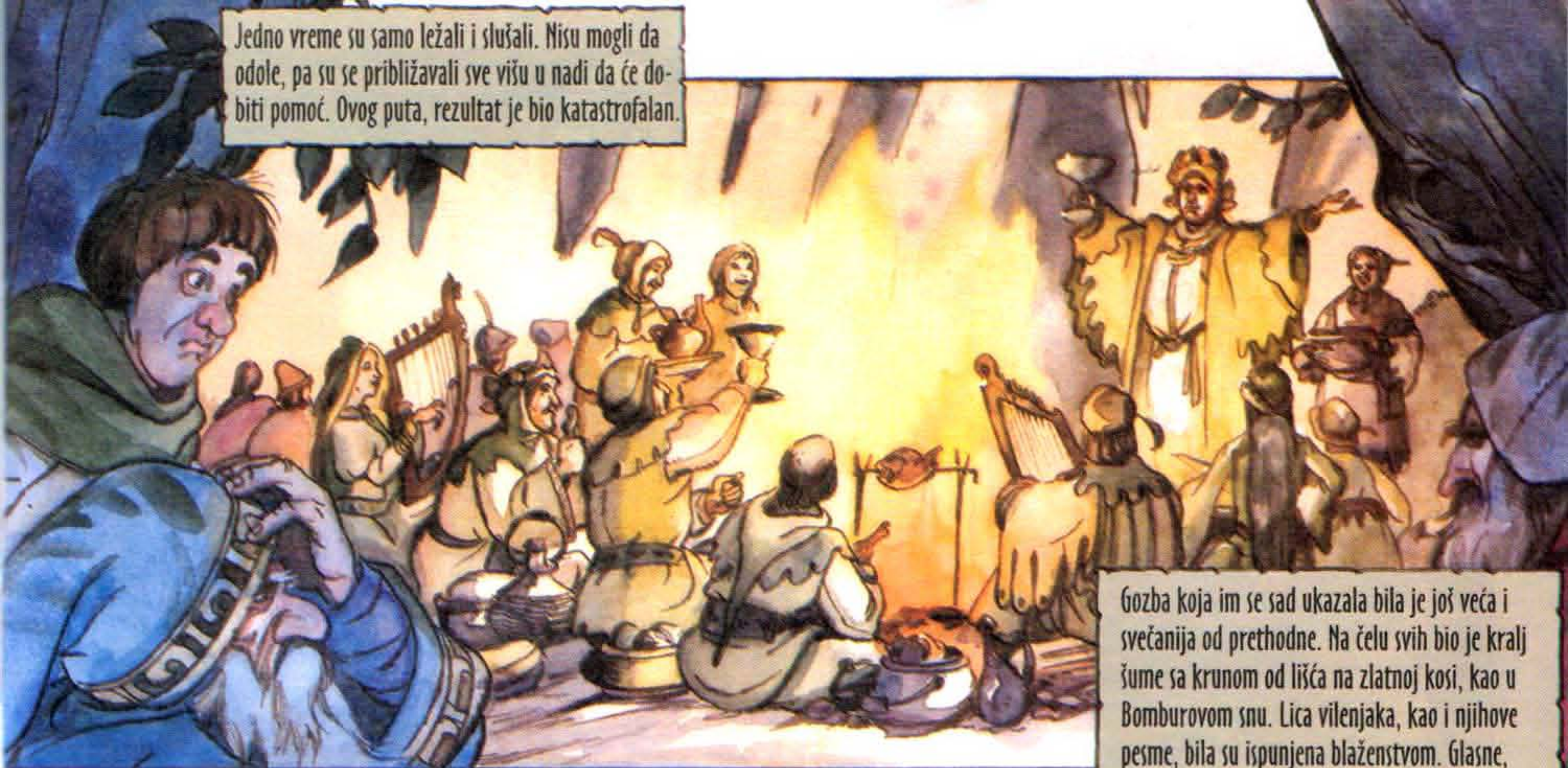
Mmm – sanjao sam tako divan san.
Baš je bila izvrsna večera.

Dragi Bože!
Nestao je kao i Bombur!

Nedaleko odavde se vidi uobičajeno svetlo – hiljade baklji i mnogo vatri mora da je odjednom upaljeno nekom magijom. Slušajte samo pevanje i harfe.

Jedno vreme su samo ležali i slušali. Nisu mogli da odole, pa su se približavali sve više u nadi da će dobiti pomoć. Ovog puta, rezultat je bio katastrofalan.

Gozba koja im se sad ukazala bila je još veća i svečanija od prethodne. Na čelu svih bio je kralj šume sa krunom od lišća na zlatnoj kosi, kao u Bomburovom snu. Lica vilenjaka, kao i njihove pesme, bila su ispunjena blaženstvom. Glasne, jasne i vesele su bile njihove pesme.

Torin istupi pred njih.

Pepéo i šljaka odjednom zapljusnuše oči patuljaka, a kroz šumu se opet čula njihova graja i povici.

Dori?
Nori? Ori?

Oin, Gloin.
Fili. Kili.

Bombur!
Bifur! Bofur!

Dvaline! Baline!
Torine Hrastoštite!

Glasovi patuljaka su bili sve dalji i tiši. Uskoro mu se učinilo da se pretvaraju u zapomaganje u velikoj daljini. Onda je ostao sam u potpunom marku i tišini.

Bio je to jedan od Bilbovih najgorih trenutaka u životu. Uskoro je odlučio da je najbolje da ništa ne preduzima dok ne svane – bar da ima malo svetla. Već dugo nije mislio o svojoj hobitskoj rupi sa divnim špajzom.

Aa!

THOK

Ubio je velikog pauka, potpuno sam u mraku, bez pomoći čarobnjaka, patuljaka ili bilo koga drugog. To je napravilo veliku promenu u njemu. Osećao se drugačijim, čvršćim i opasnijim uprkos praznom stomaku.

Daću ti ime i zvaću te žaoka.

Posle toga, počeo je da istražuje. Uputio se u pravcu iz kog su, kako je pretpostavio, dopirali pozivi za pomoć te noći - i srećom (rodio se sa prilično iste) njegova je pretpostavka bila manje više dobra.

Šunjaao se napred što je bolje mogao. Navukao je i svoj prsten. Pauci ga tako, nisu ni čuli ni videli da dolazi.

Bila je to oštra borba, ali je vredelo truda. Baš im je odvratna i debela koža, ali su sigurno sočni iznutra.

Aha, biće oni fina poslastica kad još malo odviše.

Nemoj da vise mnogo dugo. Nisu debeli koliko bi mogli da budu. Nisu se baš dobro hranili u poslednje vreme, rekao bih.

Ma, ubij ih. Ubij ih i neka tako mrtvi vise još malo.

Do sad su već umrli, garantujem.

E pa nisu. Video sam jednog da se koprca, baš sad. Probudio se iz divnog sna, upravo. Pokazaću ti.

Potpuno si
bio u pravu. Meso je
živo i zdravo!

Mmrmh

To je siroti
Bombur, kladim se.

EHUO

Odmah
ću tome
stati na
kraj.

KAP

KLOP

Pošto su dva pauka pala mrtva, nastala je
zbrka u paučkoj koloniji. Na čas su zaboavili
na patuljke. Nisu mogli da vide Bilba, ali su
pretpostavili iz kog pravca je došlo kamenje.

Bilbo se, međutim,
brzo prebacio na
drugo mesto. Hteo je
da pauke odvuče što
dalje od patuljaka.

Stari debeli pauk, penje se na drvo! Ne može da me vidi! Prestani da se penješ, kad me ne vidiš, onda se stidi!

Stara predilice, veliki lenjivče, ne možeš me naći! Pazi da ne padneš! Uz drvo, ni dole me nećeš uhvatiti!

Ne baš najbolje, ali morao je sam da smisli stihove, uprkos ovakvoj uznemirujućoj situaciji. U svakom slučaju, postigao je cilj.

Paukovi su pojurili za njegovom bukom, brže nego što je mislio. Bili su zastrašujuće ljuti. Da ne pominjemo kamenje, nijedan pauk nije voleo da mu se neko ruga.

Gomila njih je pojurila za hobitom kroz žbunje i među granje, razapinjući nove niti preko mračnih prostora, puni besa i jarosti.

Pratili su ga kroz šumu, sve dok Bilbo nije otišao onoliko daleko koliko je smeo. Onda je, tiše od miša, počeo da se šunja nazad.

Bilbo je znao da ima vrlo malo vremena, dok se paucima ne smuči i ne vrate se nazad na drveće na kojem su visili patuljci. U međuvremenu, morao je da ih spasi.

Fili je nekako izvukao i uspentrao na granu, pa mu je ovaj onda pomagao, iako je osećao muku i slabost od paučkog otrova.

Nijedan od ostalih patuljaka se nije osećao bolje, a nekima je bilo i gore... Još uvek je pet patuljaka visilo na granama, kad su pauci počeli da dolaze.

Sad te vidimo, mali gade! Poješćemo te, a kosti i kožu ćemo ostaviti da vise na granama.

Ima zaoku, Lepo, lepo. Hajde da i njega uhvatimo, pa ćemo ih obesiti glavama na dole, da vise dan ili dva.

Sidite, sidite! Ja ću da nestanem.

Oteraću paukove, ako uspem. Vi morate da se držite zajedno i da krenete u suprotnom smeru. Ka levom drvetu, to je pravac u kome smo poslednji put videli vatre vilenjaka.

Gde je nestao gospodin Bagins?

Ne znam, ali požuri i uradi kako je rekao, ili će nas opet upetljati.

Nastavi da pevaš mi ćemo te naći...

...već! Auh!

THOK

Hajde! Nastavite! Ja ću i dalje! da pevam

I pevao je. Sekao im je noge i probadao njihova debela tela ako bi se suviše približili. Paukovi su oticali od besa, mrmljali su i siktali, i penili izgovarajući strašne kletve. Na smrt su se preplašili žaoke i nisu smeli da mu se mnogo približe.

THAK

Uprkos kletvama, plen im je polako izmicao. Baš u trenutku kad je Bilbo pomislio da njegova ruka ne može više ni jedan udarac da zada, paukovi su se iznenada povukli. Nisu ih više pratili. Vratili su se razočarani u svoju koloniju.

Patuljci uskoro počeo da zapitkuju. Želeli su da im detaljno objasni ono nestajanje. Pronalaženje prstena ih je toliko zainteresovalo, da su na neko vreme zaboravili na probleme koji su ih mučili.

Istina o prstenu nije umanjila Bilbovu vrednost u njihovim očima, naprotiv, shvatili su da mališa ima petlje, bar onoliko koliko i sreće, i magični prsten – a te tri stvari su vrlo zgodne za posjedovanje.

Golum? Blagi Bože! Sad mi je jasno! Dugmići po stepenicama! Dobri stari Bilbo – Bilbo -bo -bo -bo-

Gde je Torin?

Bili su strašno šokirani. Bilo ih je samo trinaestorica, dvanaest patuljaka i jedan hobit. Stvarno, gde je bio Torin? Pitali su se kakva ga je to zla sudbina zadesila, magija ili strašni monstrumi. Zgrozili su se tako ležeći u šumi; tu ih zasada moramo ostaviti suviše slabe i umorne da bi postavili stražu.

Torin je bio uhvaćen mnogo brže od njih. Sećate se kako je Bilbo zaspao kao top u san, onog trenutka kad je stupio na svetlosr vilenjačkih vatri i baklji? Sledeći put je Torin istupio, i kad su se svetla pogasila, on se začaran srušio. Sva buka bitke je prošla pored njega, a on je nije čuo. Onda su šumski vilenjaci došli po njega, vezali ga i odneli.

Fin svet su bili ti vilenjaci, naravno. Nisu pokvaren narod. Samo su nepoverljivi prema strancima. Iako je njihova magija bila snažna, čak su i tih dana bili zabrinuti.

Razlikovali su se od Visokih vilenjaka Zapada, bili su opasniji i ne toliko mudri. Većina njih (i njihova raštrkanu rodbinu po brdima) vodila je poreklo od starih plemena koja nikada nisu posećivala vilenjačke zemlje zapada.

Pripadnici ovog kraljevstva su živeli i lovili na otvorenom i u šumi. Imali su kuće i zaklone na zemlji ili na granama drveća. Njihovo omiljeno drvo bila je bukva. Kraljeva palata bila je pećina u kojoj su čuvali svoje dragocenosti, a koja je služila i kao tvrđava za odbranu od neprijatelja.

Tamo se nalazila i tamnica za njihove zarobljenike. U nju su odveli Torina — ne baš nežno, jer nisu voleli patuljke, misleći da je on neprijatelj. U davnim vremenima su ratovali sa nekim patuljcima, koje su optužili da su im ukrali blago.

Pošteno je reći da su patuljci imali drugačiju evidenciju, i da Torinova porodica nije imala ništa sa ovom svadom.

Torin je bio uvredjen zbog njihovih postupaka prema njemu, kad je čarolija prestala i kad se prizvao razumu. Bio je odlučan da iz njega ne izvuku nijednu reč o zlatu ili draguljima.

Zašto ste ti i tvoj narod dvaput pokušali da napadnete moje ljude na njihovoj proslavi?

Mi ih nismo napali, već smo došli da molimo, jer smo umirali od gladi.

Gde su sada tvoji prijatelji i šta rade?

Ne znam, mada pretpostavljam da gladuju u šumi.

Šta vi upošte tražite u šumi?

Tražili smo hranu i piće jer smo gladovali

Ali šta vas je upošte dovelo ovde?

U redu! Vodite ga odavde i držite ga na sigurnom sve dok ne oseti potrebu da kaže istinu. Čak iako se bude pre-mišljao stotinu godina.

U kraljevskoj tamnici ležao je nesrećni Torin. Kad se izdigao iznad osećaja zahvalnosti za hleb, meso i vodu koje su mu davali, počeo da se pita šta se desilo s njegovim prijateljima. Nedugo zatim je to otkrio.

Dan posle borbe sa paucima, Bilbo i patuljci su uložili poslednji očajnički napor da pronadu put iz šume, pre nego što umru od žeđi i gladi. Krenuli pravcem za koji je osmorica, od njih trinaest, mislilo da vodi ka stazi sa koje su skrenuli. Nikada nisu saznali da li su bili u pravu.

Nije bilo ni pomisli o borbi. Čak i da nisu bili u stanju u kom su bili, patuljci bi želeli da budu zarobljeni, jer njihovi mali noževi, jedino oružje koje su imali, ne bi imalo nikakve šanse protiv vilenjačkih strela, koje su mogle da pogode pticu u oko u sred mraka.

Bilbo je navukao svoj prsten i kliznuo brzo u stranu. Tako vilenjaci nisu ni saznali za hobita, pa ga nisu ni ubrojali u družinu.

Svakom patuljku su vezali oči. Ni Bilbu koji je mogao da ih koristi to nije mnogo značilo jer nije video kuda ih vode. Ionako niko od njih nije znao ni odakle su pošli.

Prelazili su most koji je vodio do kraljevskih vrata, a vilenjaci su gurali i požurali zarobljenike. Bilbo je oklevao u pozadini. Baš kad mu je ostalo taman toliko vremena da se provuče između peta poslednjih vilenjaka, odlučio je da ne napusti svoje prijatelje. Velika kraljevska vrata su se uz tresak za njim zatvorila.

Odvežite ih. Ovde im nisu potrebni konopci. Nemoguće je izaći kroz magična vrata onima koji su jednom dovedeni ovde.

Šta smo uradili, o kralju? Zar je zločin biti izgubljen u šumi, biti gladan i žeđan, zarobljen od strane pauka? Jesu li pauci vaše ukroćene zveri, ili ljubimci kad se ljutite što smo neke pobili?

Zločin je lutati po mom posedu bez dozvole, koristiti put koji je moj narod napravio. Zar niste progonili i uznemiravali moje ljude u šumi i uzbunili pauke vašom vikom i metežom?

Najzad, posle sveg uznemiravanja imam pravo da znam šta vas ovde dovodi, a ako mi ne kažete, sve ću vas strpati u zatvor, i to u odvojene ćelije, dok se ne dozovete pameti!

Siroti gospodin Bagins je živeo u hodnicima palate veoma dugo sasvim sam, skrivajući se neprestano. Nije se usuđivao da skine svoj prsten, jedva se odlučivao da zaspi, čak i kad bi se zavukao u neki najmračniji, najzabačeniji ugao koji je mogao da nađe. Da bi sebi skratio vreme, počeo je da razgleda palatu kralja vilenjaka.

Izgleda da sam ja obijač koji ne može da pobegne, već mora očajnički da obija noge kroz istu kuću iz dana u dan.

Ovo je najnezanimljiviji, najgluplji deo cele ove nesrećne, zamorne i neudobne avanture!

Voleo bih da sam u mojoj hobitskoj rupi, pored svog kamina uz svetlost stone lampe.

Često bi pozeleo da može da pošalje poziv za pomoć pravo do čarobnjaka, ali to je, naravno bilo sasvim nemoguće. Brzo je shvatio da ako će išta da se uradi po ovom pitanju, da će to biti urađeno od strane gospodina Baginsa lično i to bez ičije pomoći.

Konačno, posle nedelju ili dve šunjajućeg načina života, gledanja i praćenja stražara, uspeo je da sazna gde čuvaju svakog od patuljaka. Strašno se iznenadio jednoga dana, kad je saznao za još jednog patuljka u zatvoru, u naročito zabačenom hodniku.

Dugo su šapatom razgovarali. Bilbo je uspeo da svakom zarobljenom patuljku prenese Torinovu tajnu poruku, da je i on, njihov vođa, takođe zatvoren tu u blizini, i da niko ne sme da kaže kojim su poslom došli dok Torin ne da znak.

Odmah je posumnjao da to mora biti Torin i ubrzo se u to i uverio.

Torinu se povratila srčanost kad je čuo kako je hobit spasao njegove drugare od paukova, i bio je rešen da kralju ne ponudi otkup obećavajući deo blaga, sve dok postoji nada za spas na neki drugi način —

— sve dok u stvari neverovatnom Gospodinu Nevidljivom Baginsu (o kome je počeo da ima zaista vrlo visoko mišljenje) u potpunosti ne propadnu sve šanse da smisli nešto pametno.

Bilo kako bilo, Bilbo nije bio tako optimističan kao oni. Sedeo je razmišljajući, sve dok mu glava nije skoro pukla, ali nijedna svetla ideja mu nije pala na pamet. Nevidljivi prsten je bio odlična stvar, ali nije mnogo mogao da znači za njih četrnaest.

Ostali patuljci, kad su čuli plan, složili su se u potpunosti.

Ipak, naravno, on ih je na kraju spasao, a evo kako se to dogodilo.

Jednoga dana, njuškajući i lutajući naokolo, Bilbo je otkrio vrlo interesantnu stvar – velika kapija nije bila jedini ulaz u pećinu u kojoj je bila palata vilenjaka.

Ispod najnižeg dela palate je proticao jedan potok i ulivao se u šumsku reku nešto malo dalje prema istoku. Na mestu gde se taj podvodni tok sli-
vao s brda postojala je kapija na vodi, a odatle se teška gvozdена rešetka spuštala pravo u korito reke, i tako sprečavala prolaz kroz nju

Kad bi se burad ispraznila vilenjaci su ih izbacivali kroz ta drvena vrata, otvarali kapiju na vodi, i puštali ih da plutaju niz reku. Struja ih je nosila nizvodno do dalekog mesta blizu istočne ivice Mrke šume. Tamo su ih sakupljali i vezivali, i tako otpremali do grada na jezeru – Jezergrada –

Medjutim, na jednom mestu, gde je potok proticao ispod pećina, krov je bio otvoren i prekriven velikim hrastovim vratima. Ona su se otvarala ka kraljevim ostavama, gde su se čuvala vina i ostala roba doneta u velikim količinama iz daleka, od njihovih srodnika sa juga, ili iz vinograda ljudi dalekih zemalja.

– grada ljudi, izgrađenom na mostovima iznad vode, radi zaštite od neprijatelja bilo koje vrste, a naročito od zmajeva sa planina.

Bilbo je neko vreme sedeo i razmišljao o tom vodenom prolazu, i pitao se da li bi on mogao da posluži za beg njegovih prijatelja, i najzad mu je sinuo očajnički početak plana.

Odlično, taman da proverim da li vino pristoji kraljevoj trpezi. Večeras je gozba i ne bi bilo u redu da pošaljemo neku jeftinu robu.

Dodji da probamo vino koje je upravo stiglo. Večeras ću se naraditi čisteći podrum od praznih bačvi, pa će nam dobro doći neka dobra kapljica

Neobična sreća je zadesila Bilba. Vino je sigurno bilo jako jer su šumski vilenjaci postali dremljiviji. Ovo je sigurno bilo vino iz vinograda Dorvinona, namenjeno ne slugama i stražarima, već isključivo za kraljevske gozbe da se pije iz malih pehara, a ne iz podrumarevih velikih krigli.

ZZHNR
ZZHNNR

ZZHNR

Bilbo je najpre otključao Balinova vrata, a kad je patuljak bio napolju, pažljivo ih je zaključao ponovo.

Prati me! Moramo pobeći svi ili nijedan. Ovo je naša poslednja šansa. Ako se za ovo sazna, bog zna gde će vas kralj ponovo smestiti. Ne pridikuj, dobar si ti momak!

Onda je krenuo od vrata do vrata, dok se njih dvanaest nije naredalo za njim. Posle mnogo tumaranja dodoše i do Torinove udaljene tamnice, smeštene duboko u hodnicima, ali srećom neda-leko od podruma.

Na časnu reč! Gandalf je govorio istinu, kao i obično. Postao si mnogo dobar obijač baš u pravo vreme.

Siguran sam da smo ti zauvek na usluzi, šta god da se desi posle ovoga. Nego, šta ćemo sad?

Dobro onda! Vratite se u svoje udobne ćelije, a ja ću vas ponovo zaključati. Tamo možete da smišljate pametniji plan do mile volje — pri čemu ja ne verujem da ću više moći da se dokopam ključeva, čak i ako budem rešio da probam.

Čim su to čuli, smiriše se. Tako su se, prateći hobita odšunjali u niže podrum...

...i kad su prolazili pored usnalog stražara, Bilbo je dobronamerno zadenuo ključeve za njegov pojas.

Bilbo je uvideo da je došao trenutak da objasni svoju ideju, ali nije bio siguran kako će je patuljci prihvatiti. Njegov strah se potvrdio, jer im se plan uopšte nije dopao.

Bićemo skroz modri i izudarani, a zasigurno i podavljani!

Mislili smo da imaš neku razumnu ideju, kad si uspeo da dođeš do ključeva.

To je ludost!

To će ga malo spasti od nevolja koje ga čekaju. Nije on loš momak, a i pristojan je prema zatvorenicima. Ovo će ih jako zbuniti. Misliće da smo uz pomoć jake magije uspeali da pobegnemo kroz sva ta zaključana vrata i da nestanemo.

Nestanemo!

Moramo da budemo brzi, ako želimo da se to i dogodi.

Nije bilo vremena za gubljenje. Uskoro je trebalo da se pojavi nekoliko vilenjaka da pomognu slugi da izbací praznu burad kroz kapak u potok.

Neka od njih su bila vinska burad. Od njih nije bilo mnogo koristi, jer ona nisu mogla da se otvore bez dosta buke, a posle su se teško zatvarala. Među njima je bilo nekoliko drugačijih, koja su se koristila za transport drugih roba, kao što su puter, jabuke i ostale razne stvari, do kraljeve palate.

Pronašli su trinaest buradi sa dovoljno mesta u njima za jednog patuljka.

Bilbo je za svako bure nabavi malo slame, kako bi ih što udobnije smestio, za kratko vreme koje je imao na raspolaganju.

Bilbo, koga je poslednjeg zatvorio, napravi veliku zbrku oko rupe za vazduh. Vikao je kako se guši i pre nego je bio zatvoren.

Gde je stari sluga, Galion?
Nisam ga video za stolom večeras.
Treba da bude ovde večeras da nam pokaže šta da radimo.

Naljutiću se ako taj matori sporać kasni. Nemam nameru da gubim vreme ovde dole, dok gore traje igranka.

Ha! Ha! Evo starog lupeža sa glavom u krigli! Izgleda da je ovde priređena mala zabava za njega i njegovog prijatelja kapetana.

Prodrmaj ga!
Probudi ga!

Kasnite!
Čekam i čekam ovde u podrumu, dok se vi veselíte i pijete i zaboravljate svoje zadatke. Nije ni čudo što sam zaspao od tolike brige!

Nije ni čudo kad je objašnjenje blizu krigle!

Poštedi nas Galione!
Malo si poranio sa proslavom, pa ti se mozak pomutio! Ovde si navukao neku punu burad umesto prazne, ako ova težina nešto znači.

Dobro de! Neka ide tebi na teret, ako se pune kace butera i kraljevog najboljeg vina vrte nazad niz reku, da se ljudi u Jezergradu pogoste za džabe!

Samo radite! Za vas lenjivce i pijance, svako bure je teško. Ova treba da se izbací i nijedna druga. Uradite kao što vam kažem!

Valjaj, valjaj, valjaj, valjaj –
sve u rupu dole!
O-ruk! Pljusni! Tresni!
Padaju, udaraju dole!

Bašu tom trenutku Bilbo je shvatio šta je slaba tačka tog plana. Verovatno ste vi to malo ranije uočili i smeja li mu se, ali ne verujem da bi ste i vi uradili upola toliko kao on da ste bili na njegovom mestu. Naravno on nije bio u buretu, niti je iko trebalo da ga upakuje tamo čak i da je bilo mogućnosti!

Poslednje bure je bilo otkotrljano do otvora! Potpuno očajan, neznajući šta drugo da radi, siroti Bilbo se uhvatio za njega i bio odgurnut preko ivice zajedno sa njim.

Izronio je sav mokar i priljubljen uz bačvu kao pacov, ali uprkos svim naporima nije uspeo da se uspuže na vrh. Nalazio se u tunelu, plutajući u ledenoj vodi sasvim sam - jer ne možemo da računamo fino zapakovane prijatelje u buradima.

Čuo je škripanje kapije na vodi dok se podizala, shvatajući da je usred gomile buradi i kaca koje su udarale naokolo i gomilale se pred kapijom da bi izletele napolje vučene strujom.

Nadam se da sam dovoljno čvrsto zatvorio poklopce!

Bilbo je iskoristio priliku da se uzvère uz stranu njegovog bureta dok je bilo zaglavljeno među ostalima. Uspузao se kao potopljeni pacov i legao na vrh držeći ravnotežu što je bolje mogao.

Srećom on je bio veoma lagan a bure veliko sa razdvojenim daskama, pa je propustilo malu količinu vode. Sve u svemu izgledalo je kao da pokušava da jaše bez sedla i mamuza, malo ugojenog ponija koji je stalno pokušavao da se valja u travi.

Posle dužeg puta stigli su do mesta gde se drveće malo proredito. Tamna reka se najednom proširila i ulivala u glavni tok Šumske reke udaljavajući se ubrzano od kraljevih velikih vrata.

Na obali su stajali ljudi koji su stražarili. Oni su brzo hvatali i gurali burad u pličak, a kad su ih izbrojali, vezali su ih konopcima i ostavili da sačekaju jutro.

Duvao je hladan poventarac, mada mu je prijao više od hladne vode. Nadao se da se neće izvrnuti kad ponovo krenu.

Jadni patuljci! Bilbu sada nije bilo tako loše. Skliznuo je sa svog bureta i prošetao se obalom. Nije mnogo razmišljao da li da se nepozvan posluži večerom, ako mu se pruži prilika, jer je bio primoran da se tako ponaša već duže vreme. Znao je nažalost, vrlo dobro, kako je to kad te mori užasna glad.

Nema potrebe da opširno izlažemo njegove doživljaje te noći, jer se približavamo kraju putovanja na istok i dolazimo do najveće avanture, pa moramo da požurimo.

Ubrzo je došlo do komešanja, ali je Bilbo pobjegao u šumu. Ostatak noći je proveo mokar kakav je bio, daleko od vatre, sakupivši malo suvog lišća da odspava na njemu, iako je godina već bila dosta poodmakla, pa je bilo sveže.

Ugledao je odsjaj vatre kroz drveće koji ga je privukao, jer je na sebi imao pocepano i mokro odelo koje se vlažno i hladno sasvim ulepilo uz njega.

Naravno, uz pomoć čarobnog prstena, dobro se snašao, ali su ga na kraju odala njegova mokra stopala i lokve vode koje su ostajale svuda gde bi stao ili seo. U međuvremenu, je počeo da šmrče, pa su ga otkrili po strašnoj eksploziji iznenadne kijavice.

Probudio se kinuvši neverovatno jako. Sivo jutro je svanulo, a na reci se čuo žamor.

Od buradi su napravili splav koji su uputili niz struju prema Jezergradu. Bilbo se uzverao onoliko brzo koliko su ukočene noge mogle da ga nose i stigao je bašna vreme da se sakrije među burad a da ga ne primete u sveopštoj zbrci.

Ovo je težak tovar!
Neka imaju dubok gaz, sigurno nisu sasvim prazna. Da su došla za dana, mogli smo da zavirimo unutra.

Sad
nemamo vremena!
Krećemo!

Konačno su krenuli, u početku polako, a onda sve brže uhvativši glavnu struju i ploveći polako naniže prema jezeru.

Pobegli su iz kraljevih tamnica, i napustili šumu, živi ili mrtvi, tek ćemo videti.

Kako su dalje išli, dan je postajao sve svetliji i topliji.

Posle nekog vremena reka je obilazila isturen greben koji se prostirao s njihove leve strane. Pod njegovom stenovitom liticom proticala je veoma duboka struja žuboreći i udarajući u obalu.

Iznenada litice nestade. Obala je potonula. Drveće nestade.

Pred Bilbom puče pogled.

U daljini, s tamnim vrhom u oblaku, uzdizala se Planina! Njeni najbliži susedi ka severoistoku i brdovita zemlja koja ih je spajala se nisu mogli videti. Sasvim sama uzdizala se i gledala preko močvara ka šumi.

Samotna planina! Daleko od kuće, prošavši kroz mnoge avanture da bi je video, sada mu se pogled ni malo nije dopao.

Ma koliko je njegovo zarobljeništvo bilo zastašujuće, i koliko je bila neprijatna trenutna situacija (da ne pominjemo nesrećne patuljke u buradima pod njim), ipak je imao više sreće nego što je mogao da pretpostavi.

Put vilenjaka, kojeg su se patuljci držali, završavao se u sumnjivom slabo korišćenom kraju istočne ivice šume. Samo je još rekom moglo koliko-toliko da se bezbedno stigne iz okrilja Mrke šume na severu, do dolina pod senkom planine.

Činilo mu se da plove rekom dugo, dugo, bio je gladan, imao je gadnu prehladu, i nije mu se dopadalo kako se planina mrgodi nad njim, preteći svojim izgledom što joj je bio bliži.

Ova područja su se mnogo promenila od vremena kad su patuljci boravili u planini. Ogromne bajice i kiše su slivale vodu ka istoku praveći poplave. Močvare i bare su se širile sve više.

Kao što vidite, Bilbo je na kraju stigao jednim putem kojim se uopšte moglo doći, mada on to nije znao kad su polazili.

Posle izvesnog vremena, reka je skrenula malo južnije, pa su planinu ostavili za sobom.

Sunce je bilo na zalasku kad je reka još jednom naglo skrenula na istok i oni nabasale na Dugo jezero.

Dugo jezero! Bilbo nikad nije pomislio da neka voda, koja nije more, može da bude toliko velika. Bilo je toliko široko, da je suprotna obala izgledala mala i daleka, a toliko dugačko da se njegov severni kraj ka planini uopšte nije video.

Nedaleko od ušća Šumske reke nalazio se čudni grad o kojem je čuo da vilenjaci pričaju, tamo u kraljevim podrumima. Nije bio izgrađen na obali, već baš iznad površine jezera. To nije bio grad vilenjaka, već ljudi koji su se još uvek usuđivali da borave ovde, pod senkom udaljene zmajeve planine.

Oni su još uvek živeli regujući robama koje su stizale velikom rekom sa juga. U starim danima, dok je Dol na severu bio bogat i razvijen, bili su imućni i moćni.

Ljudi su malo od toga pamtili, mada su neki još uvek pevali pesme o patuljcima - kraljevima planine i dolasku zmaja. Neki su pevali i da će se Tror i Train jednoga dana vratiti i da će zlato poteći rekom kroz vrata planine. Međutim, ta drevna legenda nije mnogo uticala na njihove dnevne aktivnosti.

Čim se splav od buradi pojavi na vidiku, čamci su isplovili ispod gradskih stubova, a glasovi pozdraviše splavare. Splav su izvukli iz glavne struje Šumske reke i otegili ga nedaleko od mesta gde je most koji vodi u grad izlazio na obalu.

Uskoro je trebalo da pristignu ljudi sa juga i da povezu neka burad. Ostala će napuniti robom koju su doneli i vratiti kralju vilenjaka nazad uz reku. U međuvremenu su ostavili burad da plutaju na vodi, dok su vilenjaci sa splava i čam-džije otišli na zabavu u grad.

Bili bi veoma iznenađeni da su videli šta se desilo na obali, pošto su otišli, a senke tame se nadvile nad gradom.

Pa, jesi li živ ili mrtav?

Ako želiš hranu, i ako želiš da nastaviš ovu ludu avanturu – tvoja je, najzad, a ne moja – protresi ruke i istegni noge, i pomoz mi da izbacim i ostale, dok još imamo priliku!

Torin je ubrzo video smisao svega ovoga, pa je posle još malo stenjanja ustao i pomogao hobitu što je bolje umeo. Praćakajući u hladnoj vodi po mraku sa mukom su pronalazili pravu burad.

Uh! Jaoj!

Nadam se da više nikada neću osetiti miris jabuka! Moje bure je bilo zasićeno njime. Mirisati jabuke do beskonačnosti a sav si sapet i ne možeš da se okreneš, promrzao i gladan je izluđujuće. Sad bih mogao da pojedem bilo šta sa ovoga sveta, jeo bih satima i još toliko – samo ne jabuku!

Dvalin i Balin su najgore prošli. Bifur i Bofur su bili manje izubijani i manje mokri. Kili i Fili izadoše manje više se smejući, samo sa jedno dve modrice.

Jadni Bombur je ili spavao ili pao u nesvest. Dori, Nori, Oin i Gloin su bili skroz mokri i u poluživom stanju. Morali su jednog po jednog da ih izvlače na obalu i da ih ostave tamo da leže skroz bespomoćne.

E pa, evo nas! Mislim da treba da zahvalimo našim srećnim zvezdama i gospodinu Baginsu. Ima pravo da to od nas očekuje, iako je, da je bilo po mojoj želji, mogao da nam organizuje malo komfornije putovanje, ipak – svi smo vam veoma zahvalni, gospodine Bagins. Bez sumnje, svi ćemo biti dužno zahvalni, čim se malo oporavimo

U međuvremenu, šta nam je činiti?

Predlažem Jezergrad. Šta drugo?

Ništa drugo i nije moglo biti ponuđeno. Ostavivši ostale da se oporave, Torin, Fili, Kili i Bilbo su krenuli obalom ka velikom mostu.

Na njemu su stajali stražari, ali nisu bili baš mnogo pažljivi, jer je mnogo vremena prošlo od kad je zatim postojala stvarna potreba. Obzirom na takvo stanje stvari, oni su se smejali i pili u svojoj kućici kraj vatre, i nisu čuli buku koju su patuljci napravili na obali.

Ko ste vi i šta želite?

Torin, sin Traina, sina Trora Kralja pod planinom! Vratio sam se. Želim da vidim gospodara vašeg grada!

Zavladalo je strahovito uzbuđenje. Neki lakoverniji istrčase napolje očekujući da se planina pozlati u noći, a svo jezero da požuti odjednom.

A ko su ovi?

Sinovi ćerke moga oca, Fili i Kili loze Durinove, i gospodin Bagins koji putuje sa nama čak sa zapada.

Ako dolazite u miru, položite oružje!

Nema-
mo ga.

A to je nažalost bila istina, jer su njihovo oružje uzeli vilenjaci, kao i Orkrist.

Bilbo je imao svoj kratki mač, sakriven kao i obično, ali ništa nije rekao o tome.

Nama, koji se vraćamo na svoje starine konačno, oružje nije potrebno. Niti bi se mogli boriti protiv toliko mnogo vas.

Vodite nas svom gospodaru!

Onda imamo još jedan razlog više da nas odvedete do njega. Mi smo iscrpljeni i gladni posle dugog puta, a imamo i bolesne drugove.

On je na zabavi.

Požurite. I bolje bi bilo da se više ne ubedujemo, jer će gospodar onda imati vama nešto da kaže.

Onda me sledite.

Ja sam Troin,
sin Traina, sina Trora
Kralja pod planinom!

Vratio sam se!

Ovo su zarobljenici našeg
kralja koji su pobjegli, lutajući patuljci
koji nisu o sebi dali nijedan pouzdan
podatak. Tumarali su po šumi,
uznemiravajući naš svet.

Da li
je to istina?

Istina je da smo greškom
zadržani od strane kralja vilenjaka,
i da smo bili zarobljeni bez vidnog
razloga, tokom povratka u
spostvenu zemlju.

Ni brave, ni rešetke
ne mogu da zadrže nas koji smo
došli po ono što je naše od davnina
bilo. Čak ni u ovom gradu, kao ni u po-
sedu šumskih vilenjaka. Obraćam se
gospodaru ljudi sa jezera, a ne
kraljevim splavarima.

Gospodar je oklevao. Vilinkralj je bio jako moćan u tim krajevima, a gospodar nije želio da od njega načini neprijatelja. Nije mnogo mario ni za stare pesme, misleći samo na trgovinu, takse, toware i zlato, zbog čega je i došao na taj položaj.

Ostali su mislili drugačije i stvar je uskoro bila rešena bez njegovog uticaja.

**KRALJ POD PLANINOM
KRALJ KAMENA KLESANOG
GOSPODAR FONTANE SREBRNE
DOĆI ĆE NA SVOJE.**

**POTOCI ĆE RADOSNO POTEĆI
JEZERO ĆE U SJAJU GORETI
A TUGA I JAD ĆE NEŠTATI
KAD KRALJ SE PLANINE VRATI!**

To što se vratio ne Tror lično, već Trorov unuk, nije ih uopšte brinulo. Nikakvo objašnjenje otkud Bilbo tu – nijedna se pesma na njega nije odnosila, čak ni na najzobilazniji način – nije bilo traženo.

Gospodar je shvatio da mu ništa drugo nije preostalo do da poštuje opšte uzbuđenje, bar za sada, i da se pretvara da Torin zaista jeste onaj za koga se predstavlja.

Malo kasnije su i ostali patuljci bili dovedeni u grad uz scene neverovatnog oduševljenja. Torinu i družini je bila uručena velika kuća, pa su se vrlo brzo oporavili i ponovo postali debeli i jaki. Njihova naklonost prema hobitu je iz dana u dan bivala sve veća.

Posle dve nedelje Torin je počeo da razmišlja o odlasku. Valjalo je dobiti neku pomoć, dok je entuzijazam u gradu još uvek postojao. Zato je razgovarao sa gospodarem i njegovim savetnicima i saopštio im da se on i njegovi sunarodnici uskoro spremaju na put ka planini.

Tada se, po prvi put gospodar stvarno iznenadio i malo uplašio. Pomislio je da je Torin zaista naslednik stare kraljevske loze. Ipak mu uopšte nije bilo žao da ih pusti da odu. Bili su skupi za izdržavanje.

Naravno, o Torine sine Traina sina Trora! Uzmi šta ti pripada.

Sve što možemo da ti ponudimo s naše strane, biće učinjeno. Računamo na tvoju zahvalnost kad obnoviš kraljevstvo.

Tako su jednoga dana, u poodmaklu jesen, dok je duvao hladan vetar, a lišće već uveliko opalo, sa tri čamca napustili Jezerograd. Konji i poniji su bili poslani okolnim putem do mesta gde će se iskrcati.

Gospodar i njegovi savetnici su im priredili oproštaj. Ljudi su pevali na keju i prozorima.

Jedina duboko nesrećna osoba bio je Bilbo.

Bilbo nije zaboravio kako je planina izgledala. Mislio je i na zmaja. Uz to imao je strahovitu prehladu.

Hbala bam.

Za dva naredna dana preveslali su Dugo jezero i uplovili u reku Trk. Na kraju trećeg dana, nekoliko milja uzvodno, pristali su uz levu obalu reke i iskrkali se.

Na ponije su spakovali šta su mogli, a ostalo su sklonili ispod šatora. Niko od ljudi iz grada nije želeo da ostane sa njima te noći, u velikoj blizini planine.

Sledećeg dana su krenuli dalje. Bilo je to tegobno, tiho i pritajeno putovanje. Znali su da se njihov put bliži kraju i da taj kraj može užasan da ispadne.

Pred njima se prostirao ogoljen i neplodan predeo, dok je nekad, kako je Torin rekao, bio zelen i živopisan. Stigli su do mesta zmajevih pustošenja i to pred sam kraj godine.

Dospeli su do podnožja planine ne susrevši se ni sa kakvom opasnošću, niti videvši bilo kakav zmajev trag, osim divljine koju je proširio oko svog legla. Prvi kamp su napravili na zapadnoj strani velike južne padine koja se završavala takozvanim Gavranovim vrhom. Na njemu je nekad bila osmatračnica, ali se još uvek nisu usuđivali da se popnu tamo jer je bila suviše isturena.

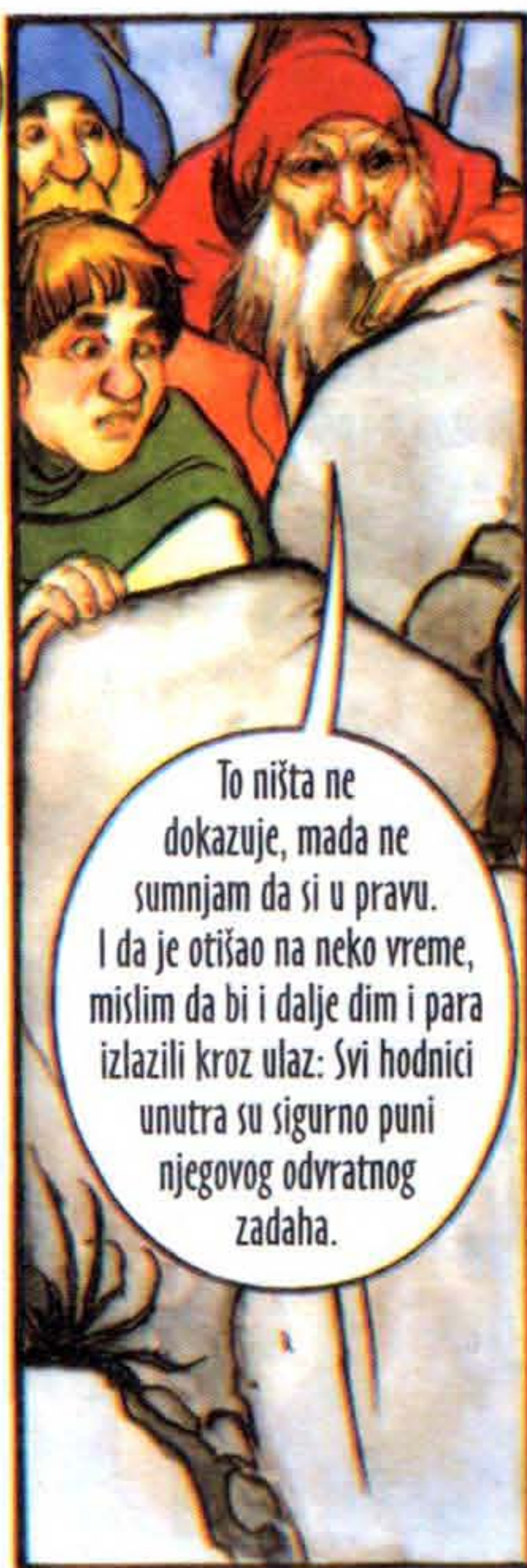
Pre nego što su se rasporedili da potraže skrivena vrata na zapadnoj padini planine, na koja su polagali sve svoje nade, Torin je poslao izviđnicu da istraži zemlju na jugu gde se nalazio glavni ulaz.

Tamo leži sve što je od Dola ostalo. Padine planine su se zelenele bogatim i prijatnim šumama i proplancima u danima u kojima se čuo odjek zvona iz tog grada.

Hajde da se vratimo! Mi ovde ništa dobro ne možemo da uradimo! A i ne sviđaju mi se one crne ptice, liče na vesnike zla.

Zmaj je još uvek živ u hodnicima pod planinom — ili ja to umišljam zbog dima.

To ništa ne dokazuje, mada ne sumnjam da si u pravu. I da je otišao na neko vreme, mislim da bi i dalje dim i para izlazili kroz ulaz: Svi hodnici unutra su sigurno puni njegovog odvratnog zadaha.

Mučeni tim jezivim mislima, praćeni krikom vrana iznad glava, vratili su se tegobno, napornim putem do kampa. Koliko u junu su gostovali u Elrondovoj kući i mada se jesen tek primicala zimi, činilo im se da su prošle godine od tih prijatnih trenutaka. Bili su na kraju svog putovanja, ali nikada dalje od dostizanja cilja.

Nijednom od njih nije ostalo mnogo duha.

Balin je bio jedan od Torinovih pratilaca onog dana kad je došao zmaj.

Čudno, ali gospodin Bagins ga je posedovao u malo većoj količini od ostalih. Cesto je pozajmljivao Torinovu mapu i zureći u nju, odgonetao rune i poruku mesečevih slova koja je Elrond pročitao.

Pomerili su kamp na zapadnu stranu planine, gde je bilo manje tragova zmajevih pljačkaških stopala, a bilo je i nešto više trave za njihove ponije.

Iz tog zapadnog kampa, koji je bio u senci litice po čitav dan sve dok sunce ne bi počelo da zalazi ka šumi, dan za danom su se delili u grupe tražeći staze uz padinu. Ako je mapa bila tačna, negde visoko iznad litice koja se uzdizala nad dolinom, morala su biti tajna vrata.

Neočekivano su najzad našli ono za čim su tragali. Bilbo, Fili i Kili su pronašli zapuštenu strmu stazu koja se pojavljivala i ponovo gubila, i vodila ka vrhu južnog venca do još strmije litice.

On je naveo patuljke da počnu sa opasnim istraživanjem zapadne padine radi pronalazjenja tajnih vrata

Danima su se vraćali u kamp bez uspeha.

Gledajući naniže, shvatili su da se nalaze na vrhu litice iznad doline, tačno iznad njihovog kampa.

Onda se zid otvorio i oni se nađoše u maloj zelenoj, cvetnoj udolini strmih strana, mirnoj i tihoj. Ulaz koji su našli nije se mogao videti odozdo zbog ispusta stene, a ni iz daljine jer je bio toliko mali da je izgledao kao tamna pukotina i ništa više.

Na njenom unutrašnjem kraju uzdizao se ravan zid koji je pri dnu izgledao kao delo zidarskih ruku, i nikakav sastav niti pukotina se nisu mogli videti. Nije bilo znakova greda, dovratka, praga, niti kakve ključaonice ili brave. Ipak, nisu uopšte sumnjali da su konačno našli vrata.

Udarali su po njima, upirali i gurali, molili ih da se pomere, i zgovarali delove magičnih reči za otvaranje, ali se ništa nije mrdnulo.

Najzad, potpuno izmoreni krenuli su na dugo spuštanje nazad.

Iz Jezergrada su doneli pijuke i razne alate, pa su sprva to koristili. Pri udarcu u stenu, ručke bi pucale i povredile im ruke, a čelične glave su se savijale i lomile se kao da su od olova. Bilo im je jasno da rudarsko iskustvo ne može ništa protiv magije kojom su ova vrata bila zatvorena.

Pored toga, jako su se plašili posledica koje bi mogle da proisteknu iz stravičnog eha koji je odzvanjao unaokolo od njihovih udaraca.

Bilbo je uglavnom sedeo na pragu usamljen i zabrinut – to naravno nije bio prag, ali su tako zvali malo parče između zida i otvorenog prostora u šali, prisećajući se Bilbovih reči još sa neočekivane zabave u hobitskoj rupi, kad je rekao da mogu da sede na pragu dok ne smisle nešto pametno.

Kad bi ga patuljci pitali šta radi, on bi im odgovorio: "Rekli ste da će sedenje na pragu i razmišljanje biti moj posao, da ne pominjem ulaženje unutra, pa eto ja sedim i razmišljam."

U kampu je te noći vladalo veliko uzbuđenje. Kad je svanulo krenuli su novootkrivenom stazom koja je vodila do male travnate uvale, dok su Bifur i Bombur ostali u kampu da čuvaju ponije i stvari. Kad su se popeli napravili su svoj treći kamp, a ono što im je bilo potrebno vukli su konopcima gore.

Istim putem su spuštali ponekog od aktivnijih patuljaka, kao što je bio Kili da razmeni informacije sa ovima odozdo i da malo pomogne u stražarenju.

Ja ću da ostanem ovde. Suviše sam debeo da bih se bavio ovim letećim aktivnostima, a i prebačena užad su suviše tanka.

Na njegovu sreću to nije bilo tačno, kao što ćete tek videti.

Bojim se samo da on nije baš mnogo razmišljao o poslu koji mu predstoji, već o tome šta leži iza velikog plavetnila, o tihoj zapadnoj zemlji, o Brdu i o svojoj rupi ispod njega.

Sutra počinje poslednja nedelja jeseni.

A posle jeseni dolazi zima.

A posle toga i sledeća godina. Naše brade će da izrastu do podnožja ove litice pre nego što se ovde išta dogodi. Šta naš obijač radi? Pošto već ima prsten koji ga čini nevidljivim, sve više mislim da bi mogao da se prišunja do glavnog ulaza i da malo ispita stvari tamo. Valjda se toliko izveštio do sad!

Blagi Bože! Tako su znači počeli da misle? Uvek ja jedan moram da pronađem način da ih izvučem iz problema, bar od kad je čarobnjak otišao. Šta sad da uradim?

KRAK

Na sivom kamenu on ugleda ogromnog drozda kako crva, koga je uhvatio, udara o kamen.

Zaboravljajući na opasnost on počeo da doziva patuljke iz sveg glasa. Oni najbliži dođoše spotičući se preko kamenja što su brže mogli, čudeći se šta se to desilo.

Bilbo je brzo objasnio. Svi su zanemeli.

Sunce je tonulo sve niže i niže, zajedno sa njihovom nadom. Zašlo je za pojas zacrvenjenih oblaka i nestalo. Patuljci zaječaše, dok je jedino Bilbo stajao bez ikakvog pokreta.

KRAK KRAK

Iznenada Bilbu je sve postalo jasno.

Kad im se nada skoro sasvim izgubila, iznenada jedan crveni zrak se probi kroz procep na oblaku. Tračak svetla se prostirao preko doline upirući na glatku ivicu stene.

PIP PIP PIP

KRRAK

Ključ! Ključ!
Ključ koji ide uz mapu!
Brzo probajte dok je vreme!

Sada svi zajedno gurnuše, a stena polako poče da popušta. Pojaviše se pukotine koje su se širile sve više. Vrata visoka pet stopa, a široka tri, otvoriše se polako bez zvuka ka unutrašnjosti planine.

Činilo se da pomrčina iz rupe kulja napolje kao para, a duboka tama u kojoj se ni prst pred očima ne vidi je ležala pred njima nalik na ogromnu čeljust koja vuče nadole i unutra.

Sad je došlo vreme da naš cenjeni gospodin Bagins, koji se dokazao kao dobar saputnik na našem dugom putu kao izrazito hrabar hobit čije mogućnosti daleko prevazilaze njegovu veličinu — sad je vreme da uradi ono zbog čega je i bio uključen u našu družinu. Došlo je vreme da zaradi svoju nagradu.

Ako hoćeš da kažeš da misliš da sam ja taj koji prvi treba da uđe u tajni prolaz, o Torine, sine Trainov, Hrastoštite, nek ti brada još tolika poraste, reci to odmah, bez okolišanja!

Mogu da odbijem. Već sam vas izvukao iz dve nevolje, pa mislim da već zaslužujem neku nagradu.

"Treća sreća" govorio je moj otac. Zbog toga mislim da neću odbiti. Možda sam počeo da verujem u sreću više nego što sam običavao ranije, ali svakako mislim da ću da prihvatim izazov i skinem to sa dnevnog reda.

Ko ide sa mnom?

Bilbo nije očekivao gomilu dobrovoljaca, pa nije bio razočaran kad se niko nije prijavio osim starog Balina, kome je hobit prirastao za srce

Ja ću poći unutra, komadić puta doduše, spreman da pozovem u pomoć ako ustreba.

Najbolje što može da se kaže o patuljcima je ovo: oni su imali nameru da plate hobitu velikodušno za njegove usluge. Povelili su ga da za njih uradi prljav posao, i nisu marili što ga je jadničak radio kad je već pristao na to, ali bi sigurno uradili sve za njega kad bi kojim slučajem zapao u nevolju.

Situacija je takva: patuljci nisu neki heroji, već proračunat narod koji odlično procenjuje vrednost novca. Neki su pravi prepredenjaci i prevaranti i prilično loši momci. Neki od njih nisu, već su pristojan soj kao što su bili Torin i njegova družina, ako ne očekujete suviše.

Bilbu je bilo lakše nego što je očekivao. Ovo nije ličilo na goblinski ulaz, ili grubu pećinu Šumskih vilenjaka. To je bio prolaz koji su patuljci napravili u svoj veličini svojih znanja i veština.

Balin je stao na mestu gde se još uvek mogla videti bleđa svetlost od linije vrata, a pomoću eha čuti glasovi onih koji su ostali na ulazu.

Srećno, gospodine Bagins.

Bio je. Kako je napredovao, on je bivao sve veći. Bez sumnje, u tunelu je postalo toplo. Neki grgutav zvuk mu je parao uši, zvuk koji je ličio na hrkanje ogromne životinje u dubokom snu u sred crvenog bljeska pred njim.

Bilbo je zastao. Najhrabrija stvar koju je ikad uradio bilo je to što je nastavio dalje. Zastrašujuće stvari koje su se posle desile, bile su ništa u poređenju s ovim. Sam samcit u tunelu vodio je pravu bitku, pre nego što je uvideo kakva opasnost vreba u mraku pred njim.

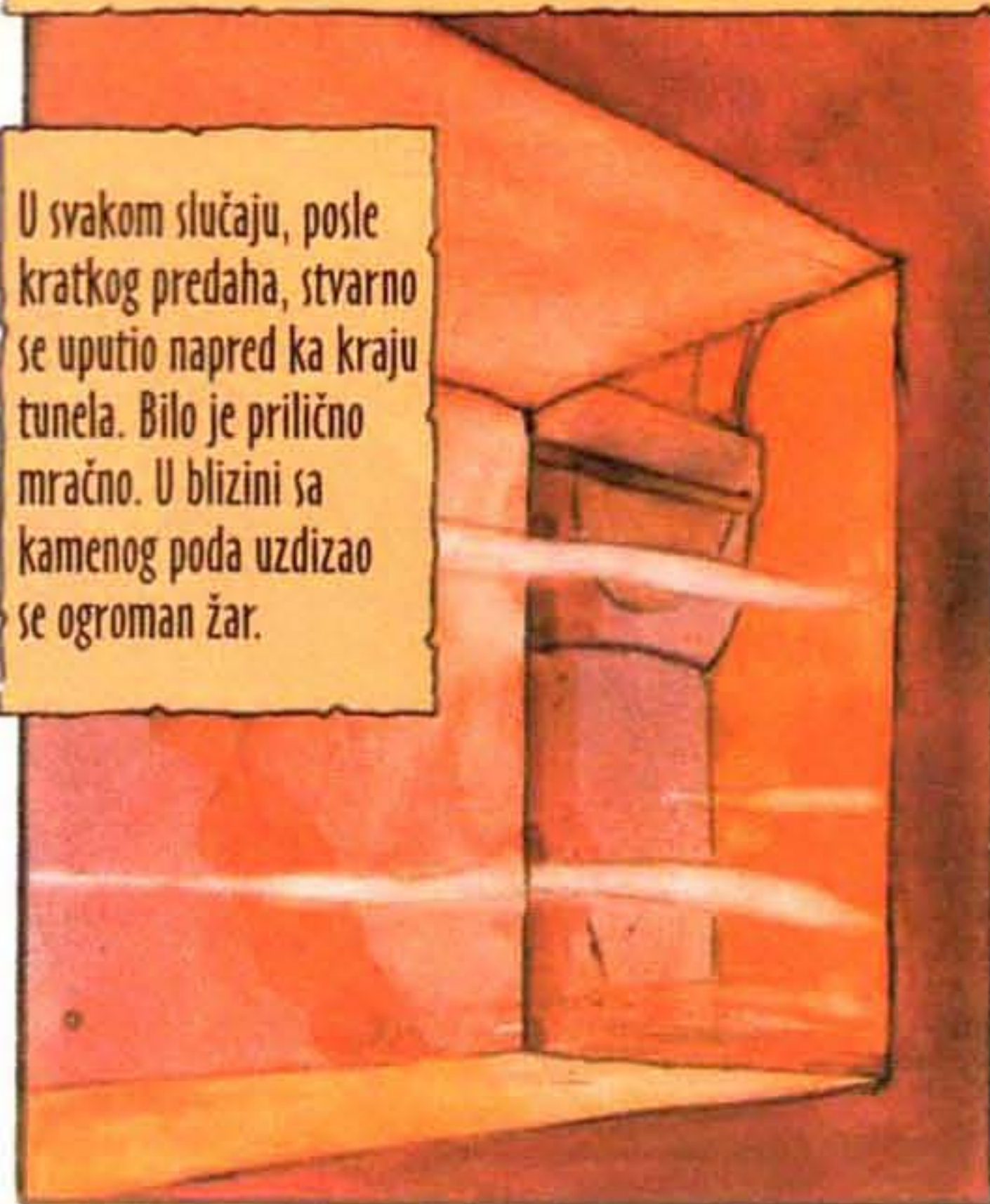
Hobit je navukao svoj prsten i misleći na eho, upotrebio je više nego hobitsku pažnju da bude tih. Bešumno se spuštao sve niže i niže u tamu. Njegovo malo lice je odavalo smirenost i strogost iako je drhtao od straha. On je sada bio jedan sasvim drugačiji hobit od onoga što je izbezumljeno istrčao bez maramice u džepu iz Baginsove ulice mesecima ranije.

Sad si se stvarno zaglibio do guše Baginse.

Uleteo si nepromišljeno u to baš na čajanci. Nemam nikakve koristi od blaga koje čuva zmaj, i sve ovo bi moglo zauvek da ostane ovde samo kad bih se probudio i shvatio da je ovaj tunel moje sopstveno predsooblje kod kuće!

Da li mi se to čini da vidim neki odblesak dole?

U svakom slučaju, posle kratkog predaha, stvarno se uputio napred ka kraju tunela. Bilo je prilično mračno. U blizini sa kamenog poda uzdizao se ogroman žar.

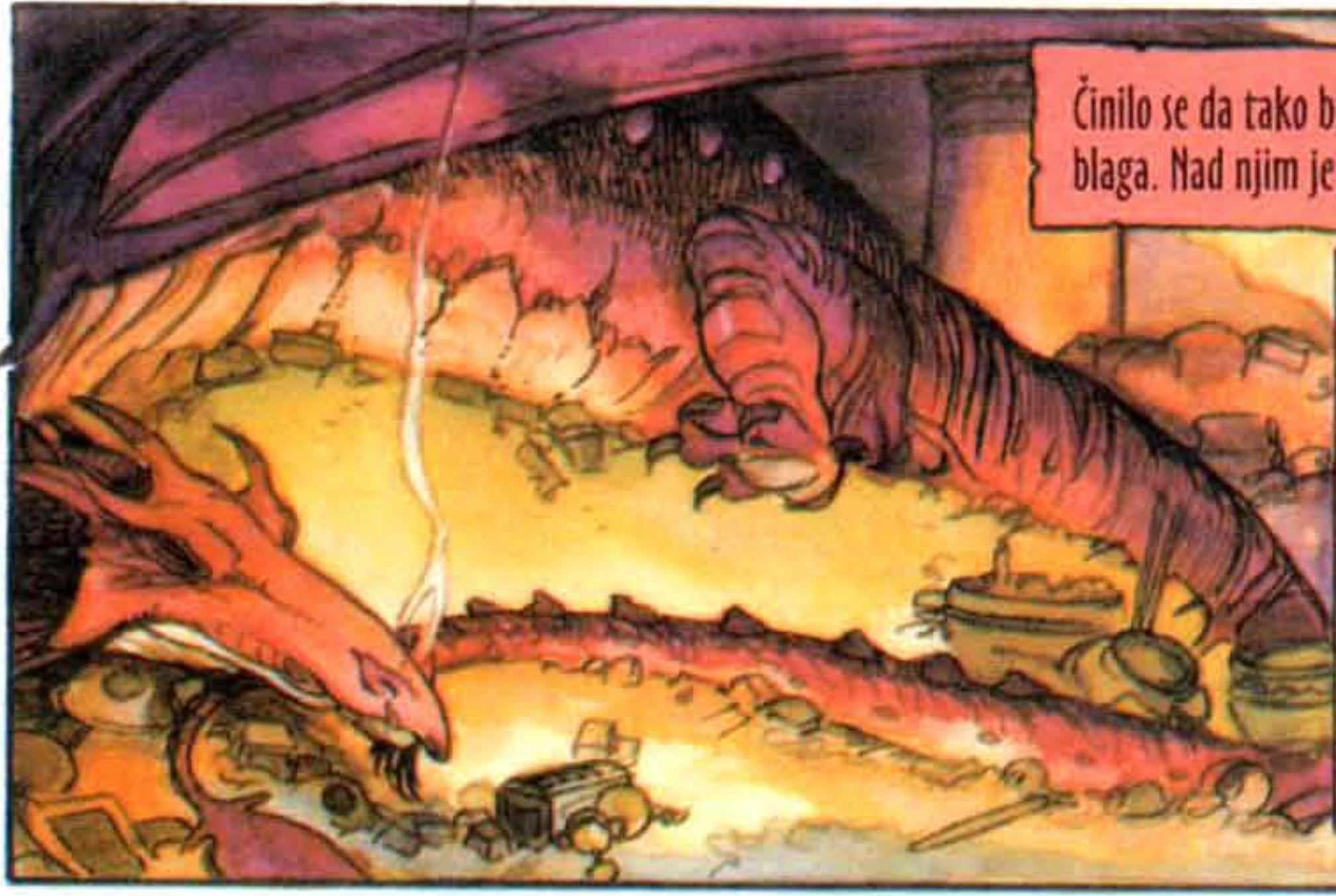

Žar Šmauga!

Malo je reći da je Bilbo ostao bez daha. Ne postoji reč kojom bi se moglo opisati koliko je bio zapanjen, pošto su ljudi zanemarili jezik kojim su ih vilenjaci naučili još u danima divote koja je vladala svetom.

Bilbo je slušao priče i pesme o zmajevima, ali bajna lepota, sjaj i slava ovoga blaga nije mu bila ni blizu zamisli.

Srce mu je ispunila i probadala ista opčinjenost i čežnja kao i patuljke. Blenuo je nepomično, skoro zaboravivši na zastrašujućeg čuvara, u zlato neprocenjive i nemerljive vrednosti.

Činilo se da tako bulji vekovima, pre nego što se protiv volje prenuo i prišao najbližoj gomili blaga. Nad njim je, izgledajući i dok spava kao gomila nezgoda, ležao usnuli zmaj.

Zgrabio je ogroman, za dve ruke napravljen, pehar, težak onoliko koliko je mogao da ponese i plašljivo pogledao naviše.

Bilbo zbrisa. Srce poče užurbano da mu lupa, a noge su mu se tresle više nego dok je silazio dole.

Uspeo sam! Zapamtiće me oni!
"Više kao piljar, nego kao obijač" zaista! Takvih uvreda više neće biti.

Hrkanje Šmauga je poprimilo drugačiji ton.

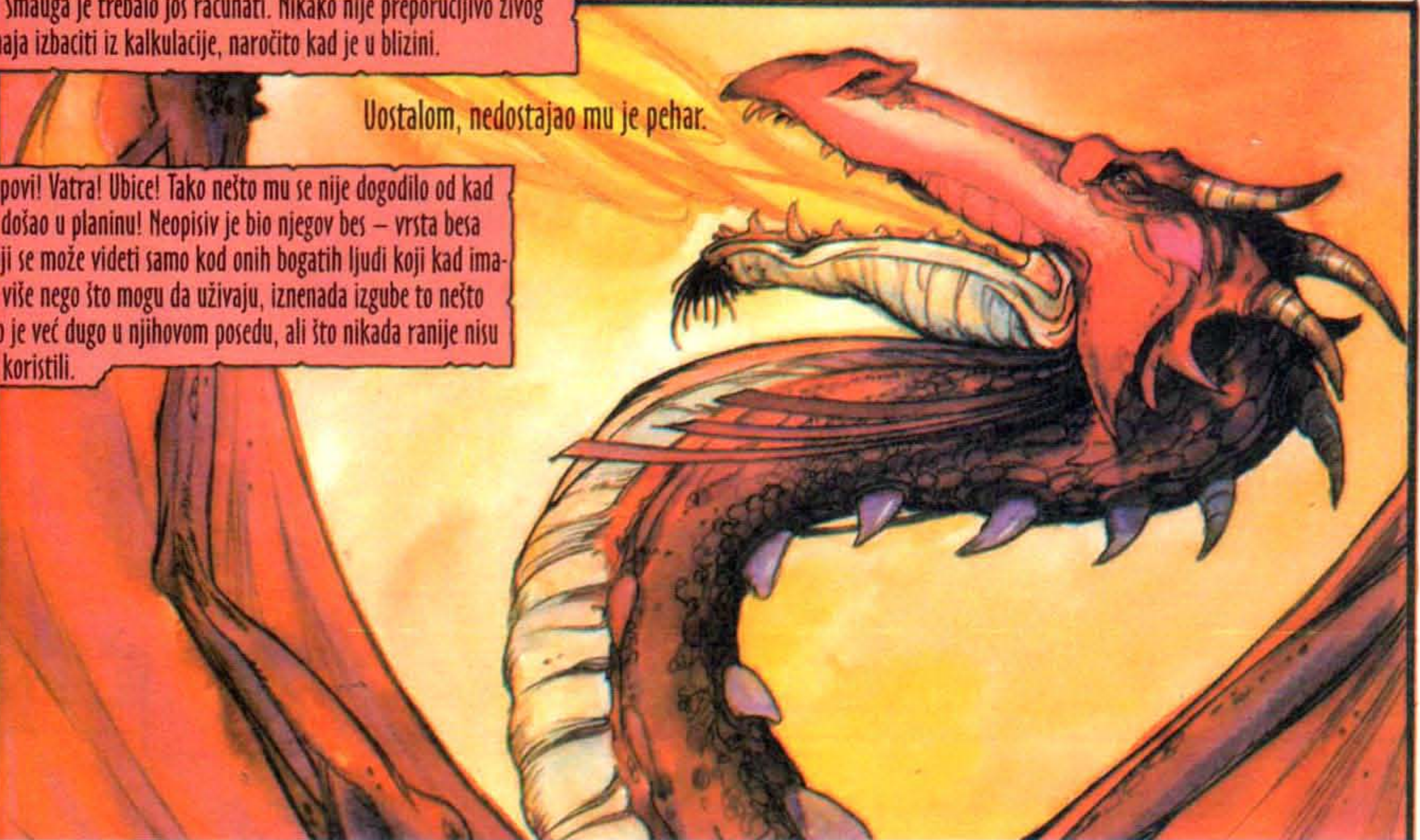
I nije ih bilo. Patuljci su bili presrećni što ga ponovo vide. Čestitali su mu i nosili ga na leđima i stavili i sebe i sve svoje naredne generacije njemu na uslugu.

Oduševljeno su pričali o povraćaju njihovog blaga, kad iznenada strahovita tutnjava grunu iz unutrašnjosti planine, kao da je stari vulkan ponovo rešio da proradi. Iz dugačkog tunela je dopirao zastrašujući eho rike i truptanja, od čega celo tlo pod njima poče da se trese.

Na Šmauga je trebalo još računati. Nikako nije preporučljivo živog zmaja izbaciti iz kalkulacije, naročito kad je u blizini.

Uostalom, nedostajao mu je pehar.

Lopovi! Vatra! Ubice! Tako nešto mu se nije dogodilo od kad je došao u planinu! Neopisiv je bio njegov bes – vrsta besa koji se može videti samo kod onih bogatih ljudi koji kad imaju više nego što mogu da uživaju, iznenada izgube to nešto što je već dugo u njihovom posedu, ali što nikada ranije nisu ni koristili.

Zmajevi definitivno nimalo mnogo koristi od svog blaga, ali su ga, poznavali u komad, naročito ako su ga dugo posedovali. Šmaug nije bio izuzetak.

Sada je samo mislio kako da izvrne celu planinu naglavačke da bi našao lopova, pa da ga rastrgne i izgazi svog.

Brzo!
Brzo! Vrata!
Tunel!
Ne valja da ostanemo ovde!

Zaboravili smo na moje rođake – Bombura i Bofura – ostali su u dolini! Ubiće ih, kao i sve naše ponije. Sve zalihe će biti izgubljene. Ništa ne možemo da uradimo!

Gluposti! Ne možemo da ih ostavimo. Gde su konopci? Požurite!

Bombura i Bifura su izvukli na sigurno. Zatim su izvukli neki alat i zavežljaje sa zalihami dok se opasnost nadvijala nad njima.

Čula se zabrinjavajuća buka. Od ivica stena se odbijala crvena vatra. Zmaj je stigao.

Jedva su stigli da pobegnu u tunel, vukući i šutirajući svoje stvari.

Ovo će biti kraj za naše sirote životinje! Ništa ne može umaći Šmaugovom besu.

Vrelim dahom je palio travu ispod sebe. Toplota je prodrla kroz pukotinu čak u unutrašnjost tunela u kom su se patuljci sakrili. Zmajeva rika se prolomila kroz noć. Uzalud je lovio sve dok se nije promolila zora. Besneo je i rikao, sada kad su ga probudili iz vekovnog sna, kada su ga pokrali, imao je na umu strašnu osvetu. Ali, ipak je tiho i lagano otpuzao nazad u svoje leglo da još malo pridrema.

Šmaug nam sigurno neće oprostiti ni zaboraviti krađu, ni kad bi se za hiljadu godina u kamen pretvorio. Imam utisak da smo nadrljali.

S jutrom, patuljcima je splasnula užasnutost nad ovim događajem, pa su naširoko raspravljali šta im je činiti.

Šta ti predlažeš da uradimo g. Baginse?

Trenutno mi ništa ne pada na pamet — ako misliš na iznošenje blaga. To očigledno zavisi od nekog ponovnog srećnog preokreta pri kom bi se otarasili Šmauga.

Kako se otarasiti zmaja, sigurno nije deo moje uloge, ali vam mogu dati predlog. Ja još uvek imam svoj prsten, pa se još u toku ovog prepodneva mogu ušunjati nazad — ako Šmaug stvarno ima običaj da drema u to vreme — da vidim šta je namerio.

"Svaki crv ima svoju slabu tačku" obično je govorio moj otac, a siguran sam da to nije iz njegovog ličnog iskustva.

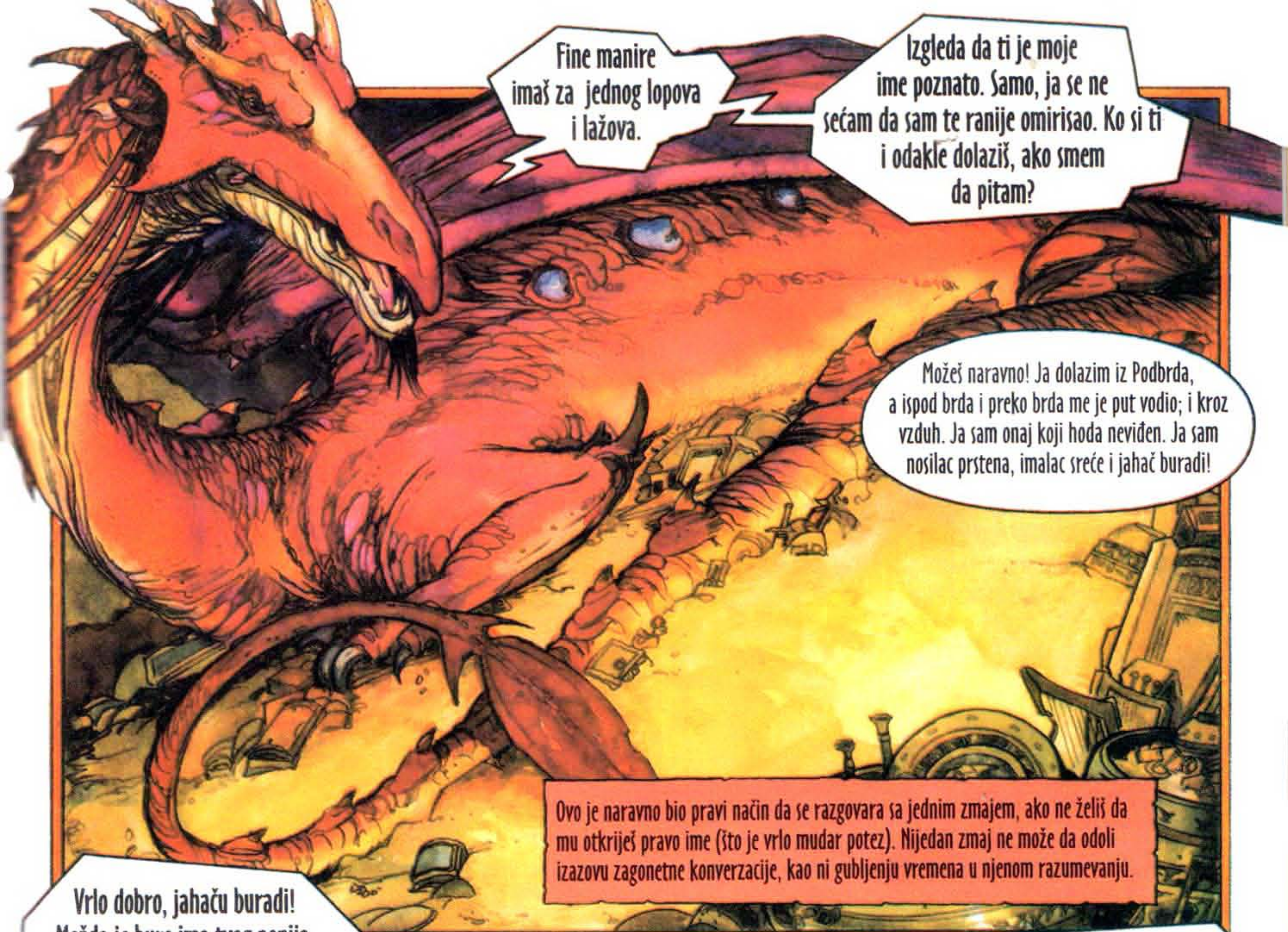
Naravno da su patuljci vrlo rado prihvatili ponudu. Već su dosta cenili malog Bilba. Sad je postao pravi vođa njihove avanture. Počeo je da sprovodi sopstvene ideje i planove.

Stari Šmaug je iscrpljen i u snu. Ne može da me vidi, a neće me ni čuti.

Zaboravio je, ili verovatno nikada nije čuo kakvo čulo mirisa ima Šmaug, kao i da je držao poluotvorene oči dok je spavao kao svaki drugi sumnjičavi zmaj. To su bile dve vrlo neprijatne činjenice.

Pa, lopove! Njušim te i osećam tvoj dah. Čujem kako dišeš. Pridi ovamo! Posluži se ponovo, ovde ima dosta toga čak i za bacanje!

Ne hvala ti, čuveni Šmauže! Nisam došao po poklone. Samo sam želeo da te vidim i da se uverim da li si stvarno toliko moćan, kao što priče kažu. Nisam im verovao. Istina, shvatio sam, priče i pesme nisu ni blizu realnosti.

Fine manire
imaš za jednog lopova
i lažova.

Izgleda da ti je moje
ime poznato. Samo, ja se ne
sećam da sam te ranije omirisao. Ko si ti
i odakle dolaziš, ako smem
da pitam?

Možeš naravno! Ja dolazim iz Podbrda,
a ispod brda i preko brda me je put vodio; i kroz
vzduh. Ja sam onaj koji hoda neviden. Ja sam
nosilac prstena, imalac sreće i jahač buradi!

Ovo je naravno bio pravi način da se razgovara sa jednim zmajem, ako ne želiš da
mu otkriješ pravo ime (što je vrlo mudar potez). Nijedan zmaj ne može da odoli
izazovu zagonetne konverzacije, kao ni gubljenju vremena u njenom razumevanju.

Vrlo dobro, jahaču buradi!
Možda je bure ima tvog ponija,
a možda i nije. Daću ti jedan savet za
tvoje dobro: nemoj da se petljaš sa
patuljcima više nego što moraš!

Patuljcima!

Ne znam samo da
li ti je palo na pamet da,
ako čak i ukradeš ovo zlato
komad po komad –

– za sto godina
ili malo više – nećeš
sa njim daleko dogurati?

Poznajem miris (i ukus) patuljaka
– najbolje od svih. Nemoj da mi pričaš
kad sam pojeo ponije koje su patuljci
jahali, to znam sigurno. Pretpostavljam
da si dobio finu cenu za onaj
pehar od noćas?

Grozna sumnja je počela da raste u
Bilbovoj glavi – da nisu patuljci
zaboravili na ovu značajnu činjenicu,
ili su mu se smejali u brk sve vreme?

To je bio efekat koji je zmaj proizveo
na njega neiskusnog.

Reći ću ti samo da je zlato
bilo poslednje na šta smo mislili do-
lazeći ovde. Došli smo preko i ispod
brda, pomoću talasa i vetra
zbog osвете!

Osveta! Osveta! Kralj pod planinom
je mrtav i ko se to od njegovog soja
usuđuje da traži osvetu? Potamnio sam
ratnike starih vremena, a takvih
nema ni blizu u ovom svetu
kakav je danas.

Moja krljušt je
kao. desetostruki štit, moji zubi su
mačevi, moje kandže koplja, udarac
mog repa je kao udar groma,
moja krila uragan, a moj
dah smrt!

Tvoja informacija
je zastarela. Vidi!

Naoružan
sam i iznad i ispod
gvozdеном krljušti i
tvrdim draguljima.
Nijedno sečivo me
ne može
poseći.

Uvek sam mislio da su zmajevi
mekši iznutra, naročito u predelu
— mm — grudi, ali se nesumljivo neko
tako utvrđen za to pobrinuo.

Šta
kažeš
na to?

Zapanjen sam,
neverovatno, savršeno!
Zaprepašćujuće!

Bilbo je u sebi mislio: "Stara budala! Ogroman ožiljak u udubljenju njegovih grudi s leve strane je ogoljen kao puž golač."

E pa, zaista ne bih više
zadržavao Vaše Veličanstvo od neophodnog
vam odmora. Nije lako uhvatiti ponije
a ni provalnike!

Nikad se ne rugaj živim
zmajevima, Bilbo budalo jedna!
Još nisi završio sa avanturom!

Popodne se pretvorilo u večer kad je izašao iz tunela. Hobit je
bio zabrinut i neprijatno se osećao, pa su jedva iz njega izvukli
neku informaciju.

Ovaj će imati novosti da
odnese u Jezergrad, ako je to naumio,
iako ne mislim da je tamo iko
ostao ko želi da se zamara
razumevanjem drozdova.

Zašto,
šta se dogodilo?

Bilbo im je ispričao sve
čega je mogao da se seti.

Prokleta ptica! Mislim da je špijun i
uopšte mi se ne dopada.

Ostavi ga na miru! Drozdovi su
mirne i prijateljske ptice. Drevna vrsta
koja je ovde živela bila je dugovečna i čarobna.
Ljudi iz Dola su razumevali njihov
jezik i koristili su ih za
prenosjenje poruka.

Siguran sam da zna da
smo došli iz Jezergrada i da smo
dobili pomoć odande. Imam užasan
osećaj da će njegov sledeći korak
biti na njega usmeren.

Dobro si učinio,
ako mene pitaš — u svakom slu-
čaju si saznao jednu vrlo korisnu
stvar i došao nam živ. Može se pokazati
velikom srećom i milosti što znamo
za ožiljak u dijamantskom
štitniku velikog crva.

Za sve vreme njihovog razgovora, drozd je bio dok najzad nije, kad su zvezde počele da se stidljivo pomaljavu na nebu, raširio krila i tiho odleteo. Kako je razgovor dalje odmicao, Bilbove sumnje su rasle i postajao je sve nesrećniji.

Ovde smo vrlo nesigurni. Šmaug treba da izađe svakog časa. Naša jedina nada je da se sakrijemo u tunel i zatvorimo vrata.

Dok je to izgovarao bio je veoma ozbiljan, pa patuljci uradiše kako je rekao, mada su oklevali da zatvore vrata — plan im je izgledao očajnički jer niko od njih nije znao kako i da li će uspeti da ih ponovo otvore s unutrašnje strane.

Pomisao da će biti zatvoreni na mestu iz kog je jedini put napolje preko zmajevog legla nimalo im se nije dopadala.

Još dugo su sedeli pored pritvorenih vrata s unutrašnje strane i razgovarali.

U priči stigoše do zmajevih pokvarenih reči o patuljcima. Torin reče: "Što se vašeg dela tiče, gospodine Bagins, uveravam vas da smo više nego zahvalni, i vi ćete biti u mogućnosti da birate vašu četrnaestinu, čim budemo imali bilo šta da podelimo — a mi ćemo učiniti sve što budemo mogli za vas, kao i što ćemo učestvovati u troškovima transporta kad dođe vreme za to."

Tad započe priča o velikoj riznici, velikom Trorovom zlatnom peharu, o ogrlici Giriona gospodara Dola, napravljenom od pet stotina smaragda. Najlepši od svega je bio veliki beli dragulj koji su patuljci pronašli ispod korena planine, Srce planine, Trainova svetinja.

Svetokamen! Svetokamen! Ličio je na globus sa hiljadu blještavih površina. Sjajao je kao srebro na plamenu vatre, kao voda na sunčevoj svetlosti, kao sneg pod sjajem zvezda, kao kiša na mesečini!

Zatvaraj vrata! Plašim se zmaja do kostiju. Zatvorite vrata dok nije prekasno.

Svi zajedno poguraše vrata i ona se zatvoriše uz zveket i škljocanje. Nije ostalo ni traga od ključaonice na unutrašnjoj površini. Bili su zatvoreni u planini!

Ni trenutak nisu preuranili.

Jahaću buradi! Tvoj miris mi nije poznat, ali ako nisi jedan od ljudi sa jezera, od njih si sigurno dobio pomoć.

To je bio izliv njegovog gneva, jer nije mogao nikog da pronade, niti išta da vidi, čak ni na mestu gde je pretpostavljao da je mogao da bude izlaz.

Videće oni i zapamtiti ko je pravi kralj pod planinom!

Patuljci su sedeli u mraku. Nisu bili u stanju da odere koliko je vremena prošlo. Plašili su se da se mrdnu. Kad su već postali iznureni i u polunesvesti od nedostatka vazduha, posle mnogo dana čekanja, kako im se činilo, nisu više mogli da podnesu to stanje.

Hajde da otvorimo vrata! Ako uskoro ne osetim vetar, mislim da ću umreti!

Radije bih da me Šmaug spljeska napolju, nego da se ugušim ovde!

Shvatili su da ni ključ, niti magija koja je prethodni put upalila neće više nikada otvoriti ta vrata.

U klopci smo!
Ovo je kraj. Umrećemo ovde!

Dodite, dodite!
"Dok ima života ima i nade" govorio je moj otac, a i "treća sreća". Idem ponovo niz tunel. Tamo je jedini izlaz. Mislim da je bolje da sad svi podete sa mnom.

Složili su se u očaju. Kili su naniže, a Bilbo je u strahu svaki čas zastajkivao i slušao da li neki zvuci dopiru odozdo.

Dao bih sve na svetu da znam šta Šmaug sada smeri.

Možda bi bilo dobro da napravimo malo svetla i pogledamo naokolo, dok nas sreća služi.

Bilbo nije mogao da ubedi patuljke da mu se pridruže jer, kako je Torin objasnio, gospodin Bagins je još uvek bio njihov obijač i istraživač. Ako želi da rizikuje sa svetlom, to je njegov problem. Oni će ga sačekati u tunelu da donese obaveštenja.

Seli su pored vrata i posmatrali. Svaki čas, dok je još tumarao u njihovoj blizini, mogli su da vide sitne odsjaje zlata oko njega.

Uočili su da je zastao na trenutak, li nisu znali zašto.

Bio je to Svetokamen, Srce planine. Bar je Bilbo to zaključio po opisu iz Torinove priče. Sigurno da nisu mogla da postoje dva takva dragulja, čak ni u tako bogatoj riznici, čak ni na celom svetu.

Sad sam pravi obijač! Mislim da bi trebalo patuljcima da kažem za ovo — nekad. Rekli su da mogu da izaberem šta hoću za moj deo. Mislim da ću odabrati baš ovo, ako oni uzmu sve ostalo!

U isto vreme imao je neprijatan osećaj da se uzimanje i biranje nije odnosilo na ovaj specijalni dragulj i da će zbog toga tek biti problema.

Samo pogled na povremeni odsjaj blaga u dvorani raspalio je vatru u srcima patuljaka. A kad se srce patuljka, čak i onog najdostojnijeg poštovanja, razigra zlatom i draguljima, odjednom postaje neustrašiv, možda i pun besa.

I stvarno, njima više nije trebalo podstreka. Sad su svi bili voljni da istražuju, kad im se već pružila prilika, želeći da veruju da je, za sada, Šmaug daleko od kuće.

Skupljali su dragulje i gurali ih u džepove, a ono što je bilo suviše veliko da bi poneli, s žaljenjem su propuštali kroz ruke. Ni Torin nije zaostajao u tome, mada je stalno išao s jednog kraja dvorane na drugi, tražeći nešto što nije mogao da pronađe. Bio je to Svetokamen, ali to rečju nije nikom više pomenuo.

Poskidali su oružje i oklope koji su bili okačeni po zidovima, i naoružali se.

Gospodine Bagins!
Evo i prve isplate vaše nagrade! Skinite vaš stari kaput, i navucite ovo!

Osećam se veličanstveno, ali sigurno prilično luckasto izgledam. Kako će se samo smejati moji kod kuće! Žao mi je što ovde nema ogledala!

Torine! Šta je sledeće?

Naoružani jesmo, ali kakve je koristi bilo kakvo oružje ikom donelo u borbi protiv Šmauga strašnog? Ovo blago nije osvojeno, još uvek, a mi i ne tražimo zlato trenutno, već način da pobeegnemo odavde! Mislim da iskušavamo sreću već dosta dugo!

Istinu govoriš!

Krenimo! Ja ću vas voditi. Ni za hiljadu godina neću zaboraviti hodnike ove palate.

Popeli su se uz duge stepenice, pa su skrenuli niz hodnik koji je strašno odjekivao da bi došli do drugih stepenica. Onda još stepenica i još stepenica —

— i stali! Pred njima se ukazala dnevna svetlost!

Vidi! Nisam očekivao da ću gledati kroz ova vrata napolje. Nisam očekivao ni da ću se ikada toliko obradovati sunčevom sjaju i vetru na licu ali — vetar je baš hladan! Čini mi se da Šmaugov ulaz i nije neko sklonište —

hajde da odemo negde gde ćemo biti u miru neko vreme!

Pravilno razmišljaš! Mislim da znam kojim putem da idemo: treba da odemo do stare osmatračnice na jugozapadnom kraju planine.

Koliko je to daleko?

Okolo pet sati marša, koliko se sećam. Tamo je (ili je bila) staza koja se odvaja od puta i vodi do osmatračnice na Gavranovom vrhu. Težak uspon, čak iako su stare stepenice još tamo.

Teško meni! Još hodanja, još penjanja bez doručka! Pitam se koliko li smo doručaka i ostalih obroka propustili u onoj odvratnoj bezvremenoj rupi?

Kako su stvari stajale, dve noći i dan su prošli (ne za sve bez hrane) od kada je zmaj smrskao magična vrata, ali je Bilbo skroz izgubio računicu, i što se njega tiče, mogao je biti i dan i cela nedelja.

Hajde! Hajde! Nemoj moju kuću da zoveš odvratnom rupom! Sačekaj da je očistimo i preuredimo!

To se desiti neće dok ne umre Šmaug. Gde je on u stvari? Dao bih dobar doručak da to saznam. Nadam se da nas ne gleda s vrha planine!

Pošto su prešli kratki deo puta, zastali su da se malo odmore i sebi priušte skromni doručak koji se sastojao od krama i vode. (Bojim se da ne mogu biti od neke pomoći ako želite da znate šta je kram, jer ne znam recept; znam samo da je nešto između keksa i dvopeka, neograničenog roka trajanja, hranljiva jedna stvar, ne naročito ukusna, sasvim neinteresantna, osim ako ne primenjujete vežbe žvakanja. Napravili su ga ljudi s jezera za duga putovanja, namenski.)

Posle su ponovo krenuli, dok najzad krajem popodneva nisu stigli na vrh grebena i ugledali kako se zimsko sunce primiće zapadu.

U davnini su ovde stajali stražari. Stražare su možda bile suviše komforne — u suprotnom bi na vreme dobili upozorenja da zmaj dolazi i stvari bi sad bile drugačije. Bilo kako bilo, ovde možemo da se odmorimo skriveni i zaklonjeni neko vreme, i možemo mnogo toga videti a da sami ne budemo viđeni.

Nećemo imati mnogo koristi ako smo viđeni kad smo dolazili

Iz stenovite kule su gledali zapadno — nije bilo ničeg, ni istočno nije bilo ničeg, ni južno nije bilo traga zmaju, ali su videli okupljanje ogromnog ptičijeg jata. Piljili su i čudili se, ali uopšte ne shvatajući šta se tamo dešava, dok se zvezde sijajući hladnom svetlošću ne pojaviše.

Ako ste radoznali da čujete, kao što su patuljci bili, vesti o Šmaugu, moramo se vratiti u veče pre dva dana, kad je smrskao vrata i odleteo sav besan.

Vidite! Ponovo svetla! Stražar ih je video prošle noći kako se pale i sijaju dok nisu počela da blede od ponoći do zore. Nešto se gore dešava.

Možda kralj pod planinom kuje zlato. Dosta je prošlo od kad su otišli na sever. Vreme je bilo da opravdaju sve pesme spevane o njima.

Koji kralj? Više liči na razarajuću vatru zmaja, jedinog kralja pod planinom koga smo ikada znali.

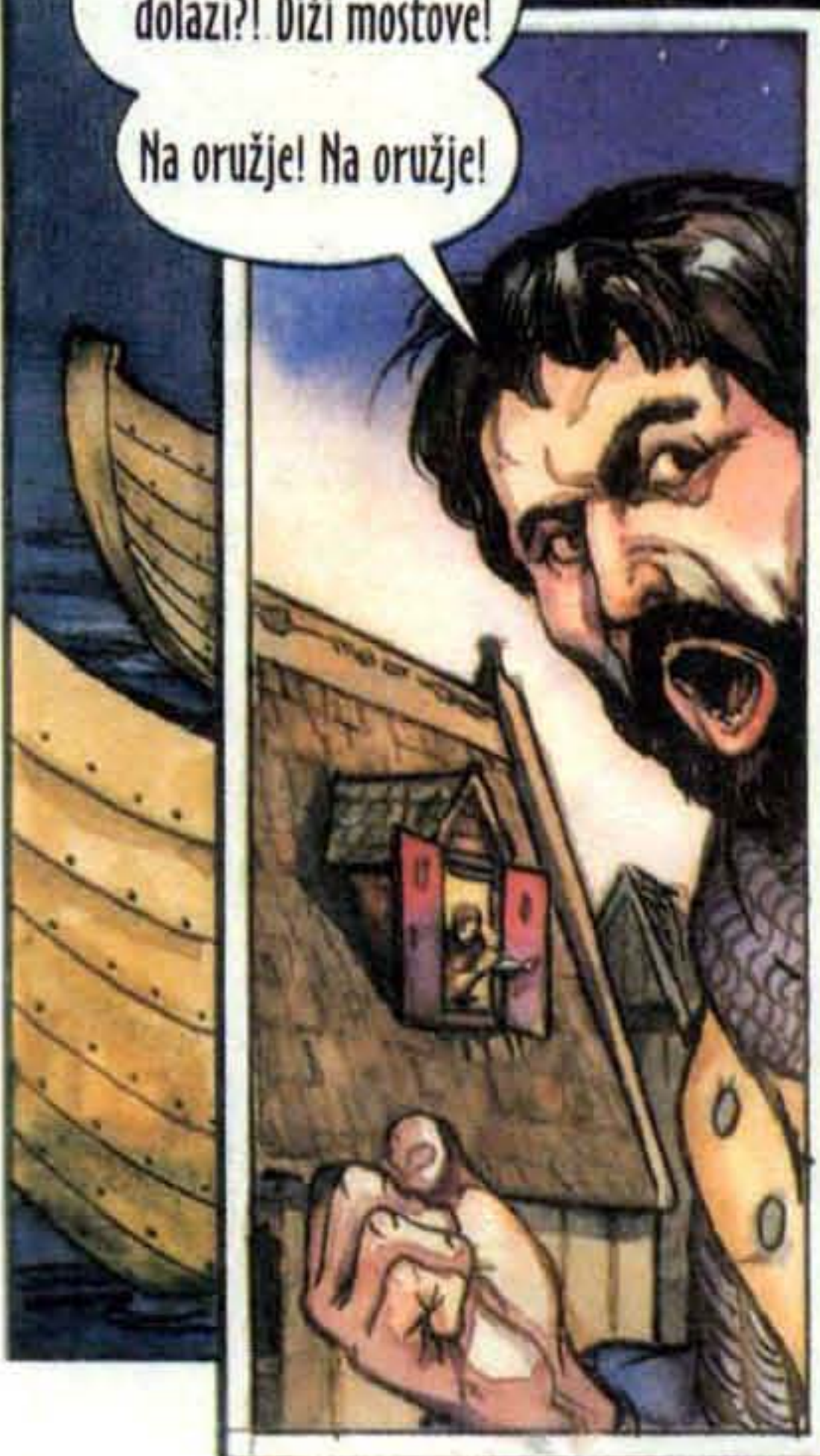

Uvek slutiš neke jezive stvari! Sve od poplave do otrovne kiše! Misli na nešto veselo!

Reka nosi zlato sa planine!

Ili sam ja lud ili zmaj dolazi?! Diži mostove!

Na oružje! Na oružje!

Trube za uzbunu su se odjednom oglasile, odzvanjajući kamenitom obalom. Svaku posudu u gradu napuniše vodom, svaki ratnik beše naoružan, svaka strela i koplje spremni, a most do kopna bačen i uništen.

Tako ih zmaj nije zatekao sasvim nespremlne.

A large, orange-scaled dragon with a long, spiky neck is breathing a massive stream of fire onto a city. The city is on fire, with thick black smoke rising from the burning buildings. In the foreground, a large crowd of people is gathered on a wooden platform or bridge, looking up at the dragon in shock and fear. The scene is set at night, with a dark, stormy sky.

Ričući pomahnitalo nadletao je grad. Kiša tamnih strela je poletela ka njegovom telu prekrivenom krljušti, odbijajući se i lupajući o njih i o prsluk načinjen od dragog kamena, te sažežene njegovim vrelinim dahom, plamteći i šišteći padoše u jezero.

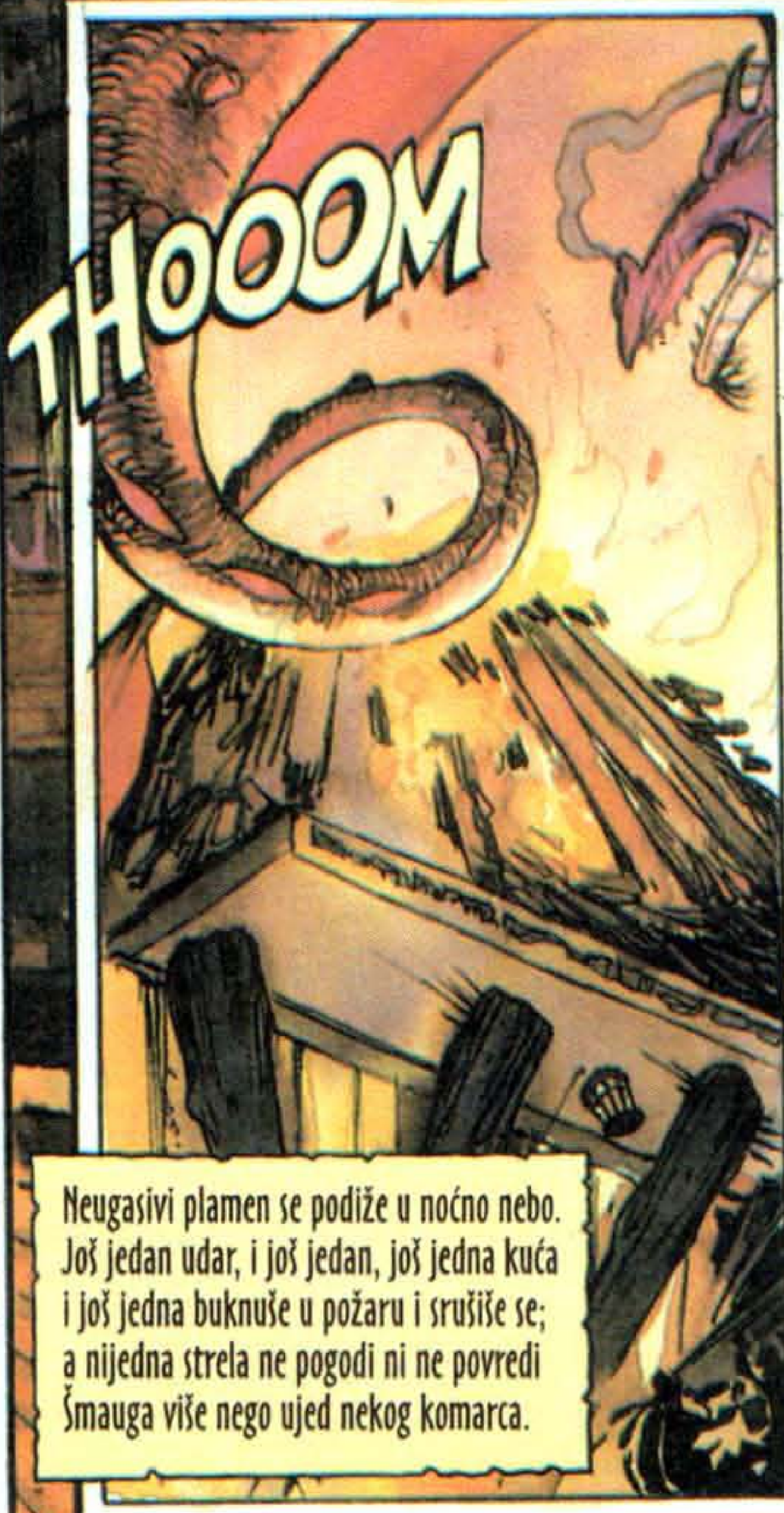
Na šištanje strela i urlanje truba njegov se gnev rasplamsavao do vrhunca, dok nije bio potpuno slep i lud od njega.

U sred vriske i cike i paljbe ljudi, Šmaug je nadletajući, skliznuo do mostova i tu bio osujećen! Mosta nije bilo a njegovi neprijatelji su bili na ostrvu u sred duboke vode, suviše duboke i mračne za njegov ukus.

Niko se nije usudio da mu se suprotstavi već mnogo vekova; niti bi se sada usudili da nije bilo čoveka gromkog glasa (Bard mu je bilo ime), koji je trčao tamo – amo bodreći strelce i navaljujući na Gospodara da im naredi da se bore do poslednje strele.

Vatra je suktala iz zmajeve čeljusti. Kidisao je naniže kroz kišu strela, bezobziran u svom besu, okrećući svojekrljuštima obezbeđene delove napadačima, u nameri da im potpuno uništi grad.

Neugasivi plamen se podiže u noćno nebo. Još jedan udar, i još jedan, još jedna kuća i još jedna buknuše u požaru i srušiše se; a nijedna strela ne pogodi ni ne povredi Šmauga više nego ujed nekog komarca.

Ljudi su skakali u vodu na sve strane. Žene i deca su bili ukrcani na čamcima u gradskoj luci. Gospodar lično, se ukrcao u svoj pozlaćeni čamac, nadajući se da će u opštoj zbrci odveslati negde i spasti svoju kožu.

Uskoro će čitav grad biti razoren i spaljen do površine jezera.

Međutim, jedna grupa strelaca se održala među kućama u plamenu. Njihov kapetan je bio Bard, nasljednik loze Giriona, Gospodara Dola, čija su žena i dete pobjegli dosta davno iz ruševina niz reku Trk.

Pucao je dok mu nije ostala samo jedna strela.

Čekaj! Čekaj!

Mesec se diže. Gledaj na ožiljak sa leve strane grudi kad bude leteo i nasrnuo na tebe!

Bio je to stari drozd. Zadivljen, on shvati da razume njegov jezik, jer je bio potomak dolske loze.

Strelo!

Crna strelo!

Čuvao sam te za kraj. Nikad me nisi izneverila i uvek si mi se vraćala. Od oca sam te nasledio, a on od starih.

Ako si stvarno iz kovačnice pravog Kralja a pod planinom, kreni sad i dobro se vini!

Zaječao je veliki luk.

Brza strela jurnu pravo ka udubljenju na levoj strani grudi.

Zmaj se stušio ponovo, sad niže nego ikad. Kad se okrenuo, izložio je svoj trbuh prekriven draguljima koji su svetlucali po njemu na mesečini – osim na jednom mestu.

Zabode se i nestade, i vrh i koplje i pero – tako je jako bila ispaljena.

Uz zaglušuci urlik koji je cepao drveće i kršio stene, pogođeni Šmaug se preturi u vazduhu i stropošta dole sa visine u propast.

Pao je u sred grada. Njegov zadnji trzaj ga razori u varnice i žar. Jezero preplavi sve. Ogromna para se dizala naviše, bela u iznenadnom mraku na mesečini.

Šištav, šikljajući vrtlog i odjednom tišina. To je bio kraj Šmauga i Ezgarota, ali ne i Barda.

Vetar je nosio glasove ljudi Ezgarota koji su oplakivali svoj izgubljeni grad, imovinu i kuće, a njihova prva pritužba i gnev behu upućeni Gospodaru, koji je brzo napustio grad, dok su ga ostali i dalje branili.

Možda je imao dobar osećaj za posao — naročito sopstveni posao, ali se baš loše pokazao, čim se nešto ozbiljno dogodilo!

Da Bard nije poginuo, proglasili bismo ga za kralja. Bard, ubica zmaja, od loze Giriona! Avaj, on je izgubljen!

Bard nije izgubljen!

Skočio je u vodu iz Ezgarota kad je neprijatelj bio nadvladan. Ja sam Bard, od loze Giriona; ja sam ubica zmaja.

Kralj Bard!

Kralj Bard!

Neka se kralj Bard vrati u sopstveno kraljevstvo — Dol je oslobođen zahvaljujući njemu, i ništa ne sprečava njegov povratak. Ko god želi može da pođe sa njim. Mudri će ostati ovde u nadi da će obnoviti sopstveni grad.

Girion je bio gospodar Dola a ne Ezgarota. U Jezergradu smo uvek birali Gospodare grada među starima i mudrima i nismo podnosili vladavinu ratobornih ljudi.

Živeo strelac, dole gramzivci!

Ja sam poslednji koji bi potcenio vrednost Barda, lukonoše. Ali, zašto marode? Zašto na mene svaljujete svu krivicu? Ko je uznemirio zmaja koji je kunjao toliko dugo, pitao bih? Ko je od nas dobio bogate poklone i obilnu pomoć i pustio nas da verujemo da stare pesme mogu da se obistine? Kakvo su to zlato pustili niz reku da bi nas nagradili?

Zmajevu vatru i razaranje! Od koga da tražimo da nadoknadi nastalu štetu i bol udovica i siročadi?

Zašto trošiti reči i dah na ta nesrećna bića? Nesumnjivo su izgorela u vatri pre nego što je Šmaug stigao do nas.

Dok je govorio, kroz glavu mu prolete misao kako ogromno bogatstvo leži u planini bez staržara i vlasnika. Mislio je na reči Gospodara i na renoviranje Dola, prepunog zlatnih zvona, samo kad bi našao ljude za to.

Nije vreme za ljutite reči, Gospodaru, ni za mučne planove o promenama. Pred nama je veliki posao. I dalje ti na službi ostajem — iako ću posle nekog vremena da dobro razmislim o tvojim rečima i krenem na sever sa svakim ko bude bio voljan da me prati.

Bard krupnim koracima napusti skup da bi se pobrinuo o raspoređivanju šatora i zbrinjavanju ranjenih i bolesnih. Gde god se denuo, čuo je priču koja se širila naokolo kao vatra, o ogromnom nezbrinutom blagu, među ljudima, što ih je uveseljavalo u njihovoj nevolji.

To je jedino bilo dobro u noći prožetoj gorčinom i očajem. Samo nekolicina njih je imala zaklon (Gospodar je bio jedan od njih), bilo je malo hrane (čak ni za Gospodara nije bilo dovoljno). Mnogi se razboleše od vlage, hladnoće i tuge te noći i kasnije umreše.

U danima koji su usledili, mučile su ih bolest i velika glad.

U međuvremenu, Bard je preuzeo vođstvo i organizovao stvari po svojoj volji, ali uvek u ime Gospodara. Verovatno bi većina stradala na zimi koja je žurno smenjivala jesen, da nije bila pružena ruka pomoći.

Ona je brzo stigla jer je Bard odmah poslao izaslanike uz Šumsku reku da traže pomoć od Vilinkralja. Glasnici su našli kralja već spremnog za pokret, iako je bilo tek tri dana prošlo od Šmaugovog poraza.

Vilinkralj je dobio vesti od sopstvenih glasnika i ptica koje su volele njegov narod i znao je za većinu stvari koja se desila. Velika uzrujanost je vladala među svim stvorovima koja su imala krila u tom graničnom području zmajevog pustošenja.

Daleko od Mrke šume širio se glas o Šmaugovoj smrti. Pre no što se Vilinkralj uputio napred, vesti su stigle na zapad do šume Maglenih planina; Beorn je čuo u svojoj drvenoj kući, a goblini su već zasedali u svojim pećinama.

Kralj je, međutim, bio jako ožalošćen kad je primio Bardo-ve molbe. Morao je da skrene svoj put, koji je sprva vodio ka Samotnoj planini — jer on nije zaboravio legendu o Tro-rovom bogatstvu — da bi se žurno uputio niz reku do Dugog jezera. Nije imao dovoljno čamaca ni posade za sve, pa je njima poslao veliku količinu hrane.

Posle samo pet dana od Šmaugove smrti stigli su na obale jezera i ugledali ruševine grada. Gospodar je bio spreman da podnese sve moguće pogodbe za uzvrat pomoći od kralja šumskih vilenjaka.

Svi ljudi koji su mogli da nose oružje, i veći deo pratnje Vilinkralja spremiše se na marš ka Samotnoj planini. Jedanaestog dana od dana razaranja grada, predvodnica te armije prošla je kroz klanac na kraju jezera i zašla u opustošenu zemlju.

Planovi su brzo napravljeni. Gospodar sa ženama, decom, starima i bolesnima ostao je u pozadini. Sa njima su ostali neke zanatlije i vešti vilenjaci. Zaposlili su se obaranjem stabala i podizanjem zaklona uz obalu, da bi se zaklonili od predstojeće zime.

Nešto čudno se dešava danas po podne. Ove ptice obično borave na kopnu: ima čvoraka i čitavo jato zeba, a u daljini se nazire mnogo lešinara, kao da se neka bitka odigrala.

Evo opet onog starog drozda! Pobegao je kad je stari Šmaug smrskao planinsku liticu!

Mislim da pokušava da nam nešto kaže. Voleo bih da je gavran!

PIP PIP
PIP PIP PIP

Mislio sam da ih ne voliš! Izgledalo je kao da ga se stidiš, pre neki dan!

Ono su bile vrane, odvratna radoznala i nevaspitana stvorenja. Ali gavrani su drugačiji. Nekada je vladalo veliko prijateljstvo između njih i Trorovog naroda. Često nam donose tajne novosti.

Samo ovo brdo je nazvano Gavranov vrh, jer je tu obitavao mudar i nadaleko čuven par, stari Kark i njegova žena. Sumnjam da je iko od te drevne vrste još uvek ovde.

Mi možda njega nismo razumeli, ali sam siguran da on nas jeste. Nastavite da posmatrate šta se dešava!

PIP PIP
PIP PIP PIP

Ne zadugo, začu se lepršanje krila drozda koji se vraćao. S njim pristiže strašno oronula stara ptica.

Torine, Trainov sine, Baline sine Fundunov, ja sam Roak, Karkov sin. Kark je mrtav, ali mislim da dobro znate ko je on bio. Sada sam ja poglavica gavranova sa planine.

Motrite! Ptice sa juga i istoka se ponovo sakupljaju u planini i u Dolu jer se proneo glas da je Šmaug mrtav!

Da, mrtav. Drozd, neka mu perje nikad ne opadne, video ga je kako umire, a njemu možemo verovati. Možete se u miru vratiti u vaše dvorane. Svo blago je vaše, bar za sada.

Međutim, osim ptičijeg, ima i drugih okupljanja. Gospodar vilenjaka je već krenuo na put, dok ih lešinari prate nadajući se bici i pokolju.

Ljudi sa jezera romore da su patuljci uzrok njihovih patnji, jer su ostali bez kuća, mnogi su poginuli i jer je Šmaug njihov grad srušio sa zemljom. Očekuju deo vašeg blaga bilo da ste živi ili mrtvi.

Onda smo mi u bespotrebnoj strahu, a i zlato je naše!

Trinaest je mali ostatak velikog Durinovog naroda koji je nekada ovde boravio. Moj savet vam je da ne verujete gospodaru Jezergrada, već onom koji je ubio zmaja svojom strelom.

Mir između patuljaka, ljudi i vilenjaka će opet zavlada ti posle mnogo pustošenja, ali to će vas, dragi moji, koštati zlata. Ja sam svoje rekao.

Velika hvala tebi Roače, sine Karkov. Ti i tvoj narod nećete biti zaboravljeni. Ništa od našeg blaga neće lopovi odneti, niti nasiljem izvojevati, dok smo mi živi.

Samo te molim da pošalješ glasnika mome rođaku Dainu, u Gvozdena brda, koji ima sijaset dobro naoružanih podanika i žitelja u okolini. Poruči mu da požuri!

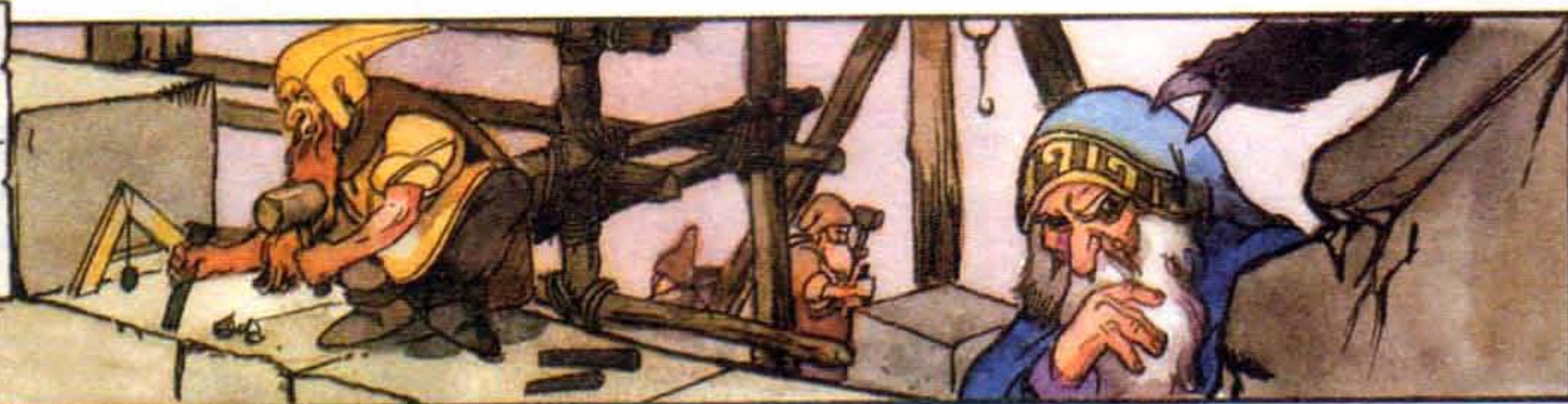
Ne želim da komentarišem valjanost ove odluke, ali ću učiniti ono što se može.

Nazad u planinu! Nemamo vremena za gubljenje!

Pošto ste već obavješteni o tome šta se dešavalo, jasno vam je da su patuljci imali nekoliko dana za pripremu. Vredno su radili na utvrđivanju glavnog ulaza. Alata je bilo u izobilju u planini, a i patuljci su bili veoma vični takvoj vrsti rada.

Gavranovi su im neprestano donosili vesti. Tako su saznali da je Vilinkralj skrenuo sa puta prema Samotnoj planini i uputio se ka jezeru, i da su imali još vremena na raspolaganju.

Za četiri dana su saznali da se ujedinjena vojska ljudi sa jezera i vilenjaka žurno uputila ka planini. Njihovo samopouzdanje je bilo sada veće, jer su imali hrane za nekoliko nedelja, ako budu vodili računa — prvenstveno krama, (koji im se uzgred, skroz smučio) — ali bolje i to nego ništa. Glavna vrata su već bila utvrđena visokim zidom kamenih blokova čvrsto poređanih ispred samog ulaza.

Onda je došla noć u kojoj su ugledali mnogo svetala od vatri i baklji južno pred sobom u Dolu.

Stigli su! Njihov logor je ogroman. Sigurno su stigli u dolinu pod okriljem sumraka uz obe obale reke.

Te noći patuljci su slabo spavali.

U samo svitanje videše izaslanicu kako se približava. Iz daleka su приметili da su ljudi s jezera naoružani kao da su krenuli u rat i da među njima ima i strelaca vilenjaka.

Ko ste vi i što ste došli kao da ste u boj krenuli, pred vrata Torina, Trainovog sina, Kralja pod planinom, i koje su vaše želje?

Pozdrav Torine! Radujemo se što te vidimo živog i zdravog, što je izvan naših očekivanja. Ja sam Bard čijom je rukom zmaj umoren a tvoje zlato oslobođeno!

Osim toga, ja sam po svim pravima nasljednik loze Giriona od Dola, a u tvojim riznicama je izmešano mnogo dragoceno sti iz njegovih dvorana i iz samog grada, koje je stari Šmaug pokrao. Zar to nije stvar o kojoj bi mogli da razgovaramo?

Dalje, u svojoj poslednjoj bici, Šmaug je razorio dom ljudi Ezgarota, a ja sam sada u službi njihovog gospodara. U njegovo ime govorim, i pitam, zar nemate sažaljenja za tugu i patnju njegovog naroda. Pružili su vam pomoć u vašoj nevolji, a u zamenu su dobili razaranje koje ste vi, doduše nenamerno izazvali.

Ove reči behu pravedne i istinite, dostojanstveno i strogo izgovorene. Bilbo pomisli da će Torin odmah priznati kolika je pravda u njima. Ali on nije znao koliku moć je to silno blago, na kojem se zmaj toliko dugo gnezdio, imalo nad njim, jer nije poznao srca patuljaka.

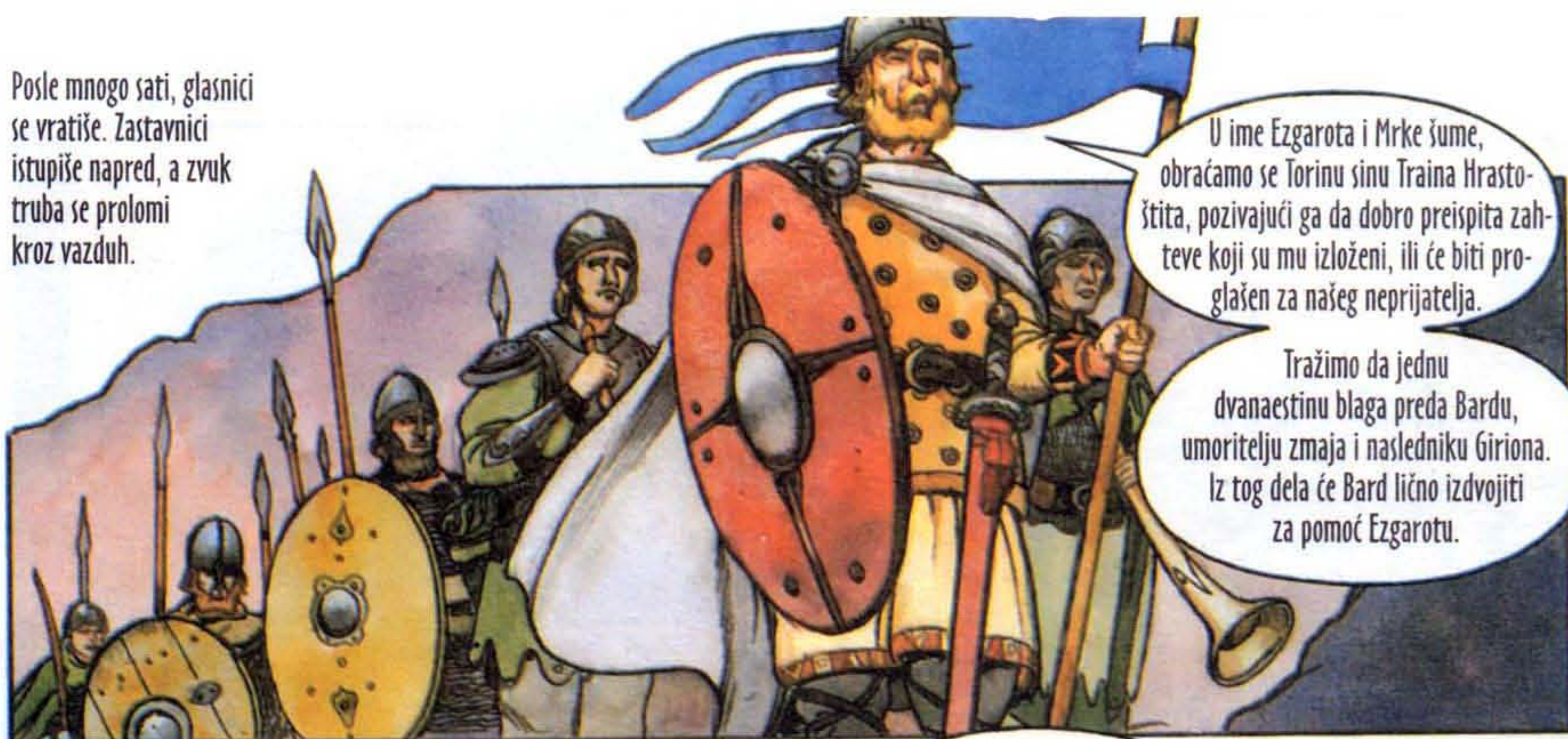
Na blago mog naroda nijedan čovek nema pravo samo zato što je Šmaug, koji ga je od nas ukrao, pokrao i njega i njegov dom. Pošto blago nije ni pripadalo Šmaugu, zašto bi se njegova zlodela kroz ideo u njemu ispravljala? Vrednost robe i pomoći koju smo primili od ljudi sa jezera, utvrdićemo i isplatiti kada za to dođe vreme.

Ništa nećemo dati, ni za veknu hleba čak, pod pretnjom sile. Niti ću da pregovaram sa izaslanicama Vilinkralja, koga se baš ne sećam po dobroti. U ovoj raspravi za njih nema mesta. Sad nestanite, pre nego što strele počnu da pljušte!

Vilinkralj je moj prijatelj i on se našao ljudima sa jezera u njihovoj nevolji, pa nemamo nikakve pritužbe, već osećamo samo prijateljstvo prema njemu.

Dajemo ti vreme da se pokaješ zbog svojih reči. Sakupi svu svoju mudrost pre nego što se vratimo.

Posle mnogo sati, glasnici se vratiše. Zastavnici istupiše napred, a zvuk truba se prolomi kroz vazduh.

U ime Ezgarota i Mrke šume, obraćamo se Torinu sinu Traina Hrastoštita, pozivajući ga da dobro preispita zahteve koji su mu izloženi, ili će biti proglašen za našeg neprijatelja.

Tražimo da jednu dvanaestinu blaga preda Bardu, umoritelju zmaja i nasledniku Giriona. Iz tog dela će Bard lično izdvojiti za pomoć Ezgarotu.

Ako Torin želi naklonost, poštovanje i prijateljstvo okolnih zemalja, koje su njegovi preci uživali, sigurno će i lično dati prilog za utehu ljudi sa jezera.

S obzirom da je to tvoj odgovor proglašavam da je planina do daljnjeg pod opsadom. Nećete moći da je napustite sve dok ne zatražite primirje i pregovore. Ostavljamo vas vašem blagu! Možete i da ga pojedete, ako vam je volja.

Dani puni brige su sporo prolazili. Torin je tako grozan postao, da čak i da su želeli, ostali se nisu usuđivali da ga smatraju krivim. Istina, većina je delila njegovo mišljenje – osim možda debelog Bombura, Filija i Kilija. Bilbo je naravno ovakav preokret događaja osporavao u potpunosti.

Sve još uvek smrdi po zmaju. Kram je prosto počeo da mi se zaglavljuje u grlu.

Pretraži svaki ugao. Svetokamen moga oca vredni više od čitave reke zlata, a za mene on nema cenu. Taj kamen od sveg blaga, proglašavam svojim i osvetiću se svakom ko ga pronade i zadrži za sebe.

Bez obzira na pretnju, Bilbo ništa ne reče, jer je bio svestan da će dani postajati sve teži. U njegovoj glavi počeo je da se rađa plan.

Gavranovi su doneli vest da je Dain sa još pet stotina patuljka na dva dana marša od Dola.

Iako su oni prgav narod, nemaju moć da nadvladaju vojsku koja te opsega. Čak i da uspeju u tome, šta ćeš ti od toga imati? Zima i снег za njima stižu. Kako ćeš se hraniti bez prijateljstva i dobre volje tvojih suseda? Blago će izgleda mi, biti uzrok tvoje smrti, iako zmaja više nema!

Zima i снег će dotući i ljude i vilenjake. Sa mojim srođnicima za leđima, a zimom i снегоm nad njima, možda će biti malo mekši u pregovorima.

Te noći, Bilbo je doneo odluku.

Strašno je hladno!
Voleo bih da i mi imamo
vatra kao oni dole
u kampu!

Unutra je dovoljno toplo.
Dugo nisam stražario i mogu da te
odmenim, ako želiš. Večeras mi se
uopšte ne spava.

Dobar si ti
momak, gospodine Bagins.
Rado ću prihvatiti tvoju ponudu.
Ako ti se bilo šta ukaže sumnjivim,
probudi me prvo, ne bilo
ti teško!

Samo ti idi!
Probudiću te u ponoć, tako da ćeš
ti moći da probudiš sledećeg
stražara.

Ja sam gospodin Bilbo Bagins,
Torinov družbenik, kad već hoćete da znate.
Vašeg kralja odlično znam iz viđenja, iako on nije
bio svestan mog prisustva. Bard će me se setiti, a i
baš Barda želim da vidim.

Ako želite da se ikad vratite u svoju
šumu, iz ovog hladnog neveselog mesta, pustićete
me da razgovaram sa vašim vođom što pre. Imam
samo sat ili dva vremena na raspolaganju.

Čim je Bombur otišao,
Bilbo navuče svoj prsten,
skliznu preko zida, i ode.
Imao je pet sati pred
sobom. Bombur spava,
a ostali su zauzeti u
razgovoru s Torinom.

Bilo je veoma mrakno. Bilbo je konačno
stigao do obale odakle je trebalo da pređe
preko vode da bi stigao u logor, što mu je i
bila prvobitna namera. Skoro je prešao na
drugu stranu, kad se okliznu o obli
kamen i pade u hladnu vodu.

To nije bila
riba! Izgleda da
imamo špijuna. Sa-
krijte svetla!

Ako je to ono
čudno malo biće za koje
se priča da im je sluga,
sigurno će im biti od
pomoći.

Sluga
naravno!
Upalite svetlo!
Ovde sam ako
me želite!

Ko si ti?
Jesi li ti hobit
patuljaka?
Šta to radiš?

I sami vidite da postaje neizdrživo. Lično sam i ja umoran od čitave ove zbrke.

Međutim, je imam interes u ovoj stvari — da budem precizan, jednu četrnaestinu udela, što mi je na sreću i napismeno potvrđeno.

Deo u profitu, ako vam se tako više dopada. Ja sam spreman da razmotrim veoma pažljivo sve vaše zahteve, i da zaključim šta je ispravno u svemu tome, pre nego što dam neko obećanje.

Najzad, vi ne poznajete Torina Hrastoštita onoliko dobro kao ja. Uveravam vas da je potpuno rešen da sedi na hrpi blaga i pri tom gladije, sve dok vi sedite ovde.

U isto vreme, zima nam je sve bliža. Tu ima i drugih poteškoća. Dain sa Gvozdениh brda, mogu vam reći, da je na samo dva dana hoda odavde. On sa sobom vodi petsto ljutih patuljaka. Kad oni stignu, može doći do strašne nevolje.

Zašto nam to govoriš? Da li ti to izdaješ svoje prijatelje, ili nama pretiš?

Dragi moj Barde! Nemoj da prenađljuješ. S mukom pokušavam da izbegnem nevolje koje se tiču svih nas. Imam jednu ponudu za tebe!

To je ovo!

Ovo je Trainov svetokamen, Srce planine, a u isto vreme i Torinovo srce. Za njega je vredniji od čitave reke zlata. Predajem ga tebi. Pomoći će ti prilikom cenjkanja.

Otkud je to na tebi da daš?

E, pa! Zapravo i nije. Spreman sam da ga dam u zalog kao deo plena koji mi pripada. Ja sam možda lopov i obijač, ali sam pošten, više manje, nadam se. U svakom slučaju, sada se vraćam, a patuljci mogu da urade sa mnom šta god im je volja.

Bilbo Baginse! Zaslužniji si da nosiš oružje prinčeva vilenjaka od mnogih kojima ono bolje pristaje. Čudi me da Torin Hrastoštit tako nešto može da primeti. Savetujem ti da ostaneš sa nama, jer ćeš ovde biti poštovan i triput dobrodošao.

Zahvalan sam vam na tome. Ipak, ne mislim da je u redu da na ovaj način ostavim svoje prijatelje, posle svega što smo prošli zajedno. Osim toga, obećao sam starom Bomburu da ću ga probuditi u ponoć. Zaista moram da krenem, i to brzo.

Dobro urađeno gospodine Baginse! U tebi uvek ima više kvaliteta nego što bi iko očekivao!

Gandalf! Tako mi je drago što te vidim! Gde si —

Sve u svoje vreme! Stvari idu svome kraju, ukoliko ne grešim. Imaćeš još neprijatnosti pred sobom, ali drži se! Možda se ipak izvučeš iz svega sasvim dobro. Kolaju vesti za koje čak ni gavrani ne znaju. Laku noć!

Zbunjen ali veseo, Bilbo požuri nazad. U ponoć je probudio Bombura.

Oko podneva, zastavnici Šume i Jezera su opet istupili pred patuljke.

Pozdrav Torine! Da li si i dalje istog mišljenja?

Moje mišljenje se ne menja zbog nekoliko svitanja i sumraka. Došli ste da mi postavljate zaludna pitanja? Vilinkralj još uvek nije otišao po mom zahtevu! Dok se to ne desi, uzalud dolazite da pregovarate samnom.

Zar ne postoji ništa zbog čega bi dao deo svog blaga?

Šta je sa Trainovim svetim kamenom?

Taj kamen je svojina mog oca, a sada moja. Zašto bi trgovao sa nečim što meni pripada?

Kako ste došli do nasleđa moga dvora – ako uopšte treba postaviti takvo pitanje lopovima?

Ja sam im ga dao!

Ti! Ti! Bedni hobite! Ti skraćeni provalniče! Tako mi Durinove brade! Voleo bih da je Gandalf ovde! Proklet bio što te je izabrao! Nek mu brada još više posedi! A što se tebe tiče, baciću te preko stena!

Stani! Tvoja želja je ispunjena!

Evo Gandalfa! U pravo vreme, izgleda! Ako ti se moj obijač ne sviđa, molim te da ga ne oštetiš. Spusti ga i najpre saslušaj šta ima da ti kaže!

Blago meni! Sećaš li se da si rekao da mogu odaberati šta god hoću za četrnaestinu udela? Možda sam to bukvalno shvatio. Bilo je i vremena kad si mislio da sam vam bio od koristi. Shvati da sam uzeo slobodu da odaberem četrnaestinu po mojoj želji i sa njom raspolazem kako ja hoću, pa i da je dam nekome.

I hoću.

Za svetokamen ću dati četrnaestinu od hrpe zlata i srebra. To će se voditi kao udeo koji je ovom izdajici obećan, a vi ga možete podeliti među sobom kako vam je volja.

Odlazi! Na sebi imaš kaput od srbrnog čelika, koji vilenjaci nazivaju mirtilom! Suviše je dobar za tebe! Strele ga ne mogu probiti, ali ako ne požuriš probiću tvoja jedna stopalca.

Šta je sa srebrom i zlatom?

To će biti poslato, čim prebrojimo blago.

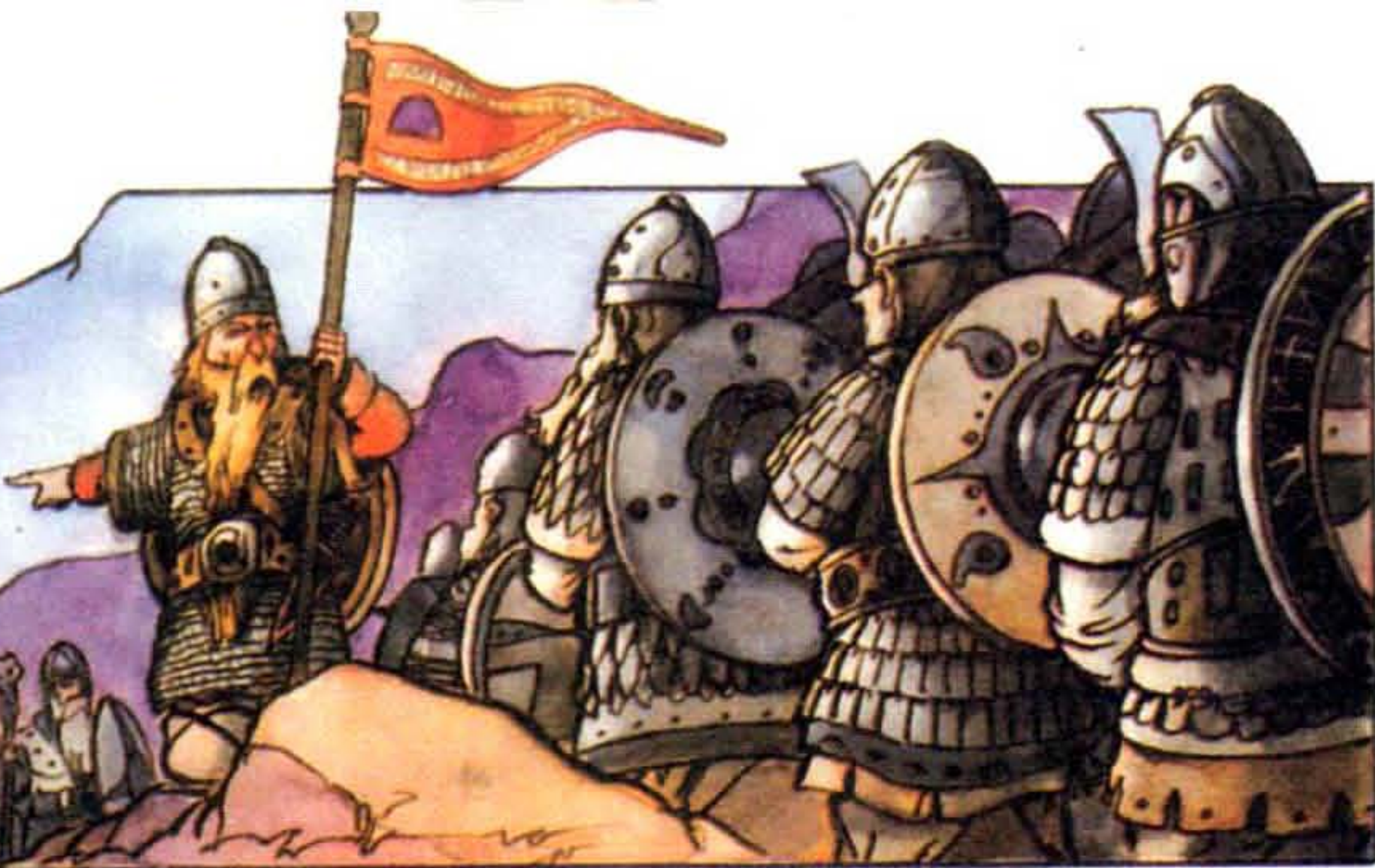
Do tada, mi ćemo zadržati kamen. Sutra u podne se vraćamo da vidimo da li si od gomile izdvojio naš deo u zamenu za Srce planine. Ako to bude pošteno podeljeno, kamen će ti biti predat.

Ne izgledaš kao osoba koja je zaslužila da bude Kralj pod planinom. Stvari se još mogu promeniti.

Ceo dan je prošao i noć za njim. Rano ujutru kroz kamp se začuo urlik.

Dain je stigao.

Torin je po Roaku, vođi gavranova, poslao glasnike koji su Dainu preneli događaje od prethodnog dana. Dain je marširao i tokom noći i stigao je pre nego što ga je iko očekivao.

Mi smo izaslanici Daina, sina Naina. U žurbi smo da pomognemo našem rođaku u planini, jer smo čuli da je obnovljeno staro kraljevstvo. Ko ste vi što stojite kao osvajačka sila u ravnici pred odbrambenim zidinama?

Želeli su da se probiju između planine i zavoja reke, jer se činilo da taj deo nije mnogo čuvan.

Bard, naravno, nije dozvolio patuljcima da odu pravo do planine. Rešio je da čeka isporuku srebra i zlata u zamenu za Srce planine. Patuljci su sa sobom doneli veliku količinu zaliha. Bili su u stanju da nedeljama izdrže opsadu, a za to vreme je moglo da pristigne još patuljaka.

Posle žučne rasprave, glasnici – patuljci podoše nazad mumlajući u svoje brade.

Bard je smesta poslao glasnike pred Velika vrata. Međutim, oni nisu našli zlato za isplatu. Strele su poletele ka njima čim su bili na dometu.

U kampu je vladala uzburkana atmosfera. Dainovi patuljci su napredovali idući uz istočnu obalu.

Budale! Oni ne razumeju šta znači bitka na zemlji, koliko god da su vični bitkama u rudnicima. Treba da navalimo na njih sa obe strane, pre nego što se potpuno odmore.

Dugo već oklevamo da započnemo ovaj rat za zlato. Nadajmo se još malo da će se desiti nešto što će da preokrene situaciju. Ako već bude moralo da dođe do nesrećnog napada, imamo prednost što smo brojniji.

Vilinkralj nije računao da će patuljci prvi početi s napadom. Samo saznanje da je Svetokamen u rukama njihovih napadača, razgoreo im je srca i napunio ih hrabrošću.

Iznenada, bez oglašavanja, tiho su krenuli u napad.

Pade mrak. Zimska grmljavina praćena vetrom odzvanjala je planinom. Ispod oblaka se valjalo crnilo. Pomrčina se navukla sa severa kao ogromno ptičije jato, toliko gusto da se ni tračak svetla između njihovih krila nije video.

Stop!

Smrt se nadvila nad svima vama! Goblini su stigli! Bolg sa severa je stigao. Gledajte! Slepí miševi nadleću njegovu armiju kao jato skakavaca. Jašu na vukovima, a i Varge su im u pratnji!

Dodite! Još ima vremena da se posavetujemo. Neka Dain, Nainov sin hitro dođe do nas!

Poče bitka koju niko nije očekivao. Nazvana je Bitkom pet armija i bila je strašna. Na jednoj strani su bili goblini i vuci, a na drugoj vile-njaci, ljudi i patuljci.

Još od smrti velikog goblina sa Magle nih planina, mržnja njihove rase prema patuljcima se razbukta do besa. Glasnici su kružili po svim njihovim gradovima, naseljima i utvrđenjima i pozivali u rat, jer su sada želeli da osvoje čitav severni region.

Kada su čuli za Šmaugovu smrt, srca su im zaigrala od radosti. Onda krenuše žurno, putujući noću kroz planine i sasvim neočekivano stigoše sa severa, Dainu za petama.

Na savetu je odlučeno da im je jedina nada da namame goblina u klanac između krakova planine, a da oni zauzmu isturene obronke na istoku i jugu.

Vulenjaci su se razmestili na južnoj padini.

Ljudi i patuljci su bili na istočnoj.

U podnožju je sve vrvelo od goblina. Prethodnica zaokrenu oko ivice klanca i jurnu u Dol. Mnogi hrabri ratnici poginuše pre nego što su stigli da se raštrkani prebace na drugu stranu. Goblinske zastave su bile bezbrojne, crne i crvene i svojom pojavom su unosile red u bes i opštu pometnju.

To bi moglo da bude pogubno za njih, ako goblina ima toliko da preplave celu planinu i tako ih napadnu odozgo i iz pozadine.

Bila je to stravična bitka.

Bilbo je stavio svoj prsten na samom početku, i nestao sa vidika, ali ne i od svih opasnosti, jer magični prsten te vrste ne odbija zalutale strele i ubojita koplja. U svakom slučaju, pomaže da baš vaša glava ne bude specijalno odabrana za seču goblin-skim mačem.

Vilenjaci su prvi napali. Velika je bila njihova mržnja prema goblinima. Neprijatelja je zapljuskivala kiša strela, koje su pucketale u vazduhu kao da su od žive vatre. Osim strela, hiljadu njihovih kopljonoša se stuštilo dole u bitku. Stene su se bojile u crno od goblinske krvi

Dok su se goblini oporavljali od prvog napada vilenjaka, sa druge strane doline se prolomio gromoglasan urlik. Uz uzvike "Moria!" i "Dain! Dain!" navalise patuljci sa Gvozdenih brda, vitlajući svojim sekirama. Uz njih su išli ljudi sa jezera isukavši svoje dugačke mačeve.

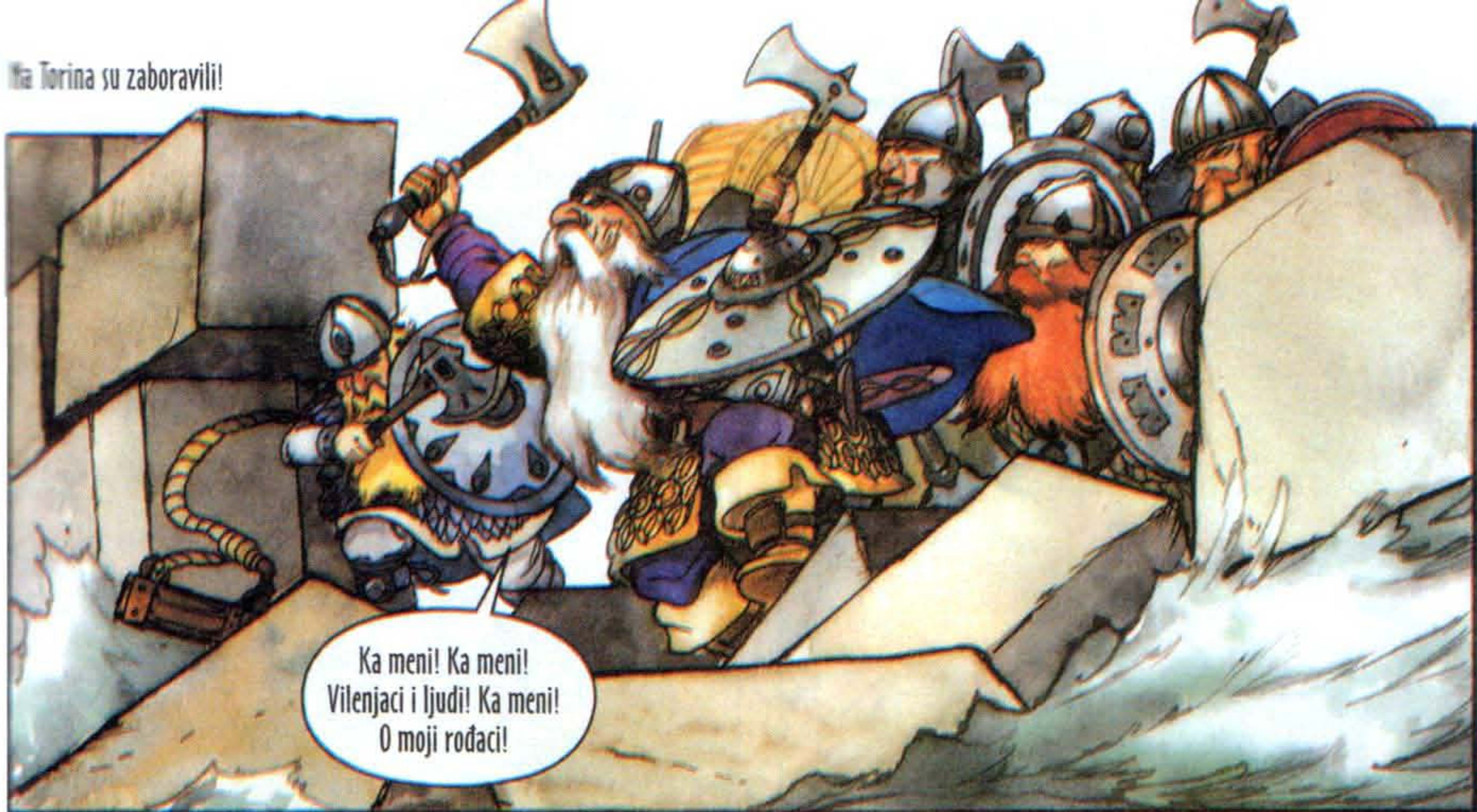
Među goblinima zavlada panika. Tek što su se spremili da prihvate novi napad, vilenjaci ponovo napadoše, pošto su se pregrupisali. Pobjeda im je bila na dohvat ruke, kad se iz visine zaori krik.

Goblini su se popeli uz planinu sa druge strane, tako da su došli do padine iznad Velikog ulaza. Neki su jurišali naniže da bi napali ratnike odozgo. Misao o pobjedi je skroz izčilela. Zaustavili su samo prvi nalet plime.

Dan je odmicao. Goblini su se sakupljali u dolini. Režući pristigoše Varge, a sa njima i Bolgova telesna straža. Bard se borio da odbrani istočni obronak i polako povlačio. Vođe vilenjaka su se borile oko svoga kralja na južnom krilu, u blizini osmatračnice na Gavranovom vrhu

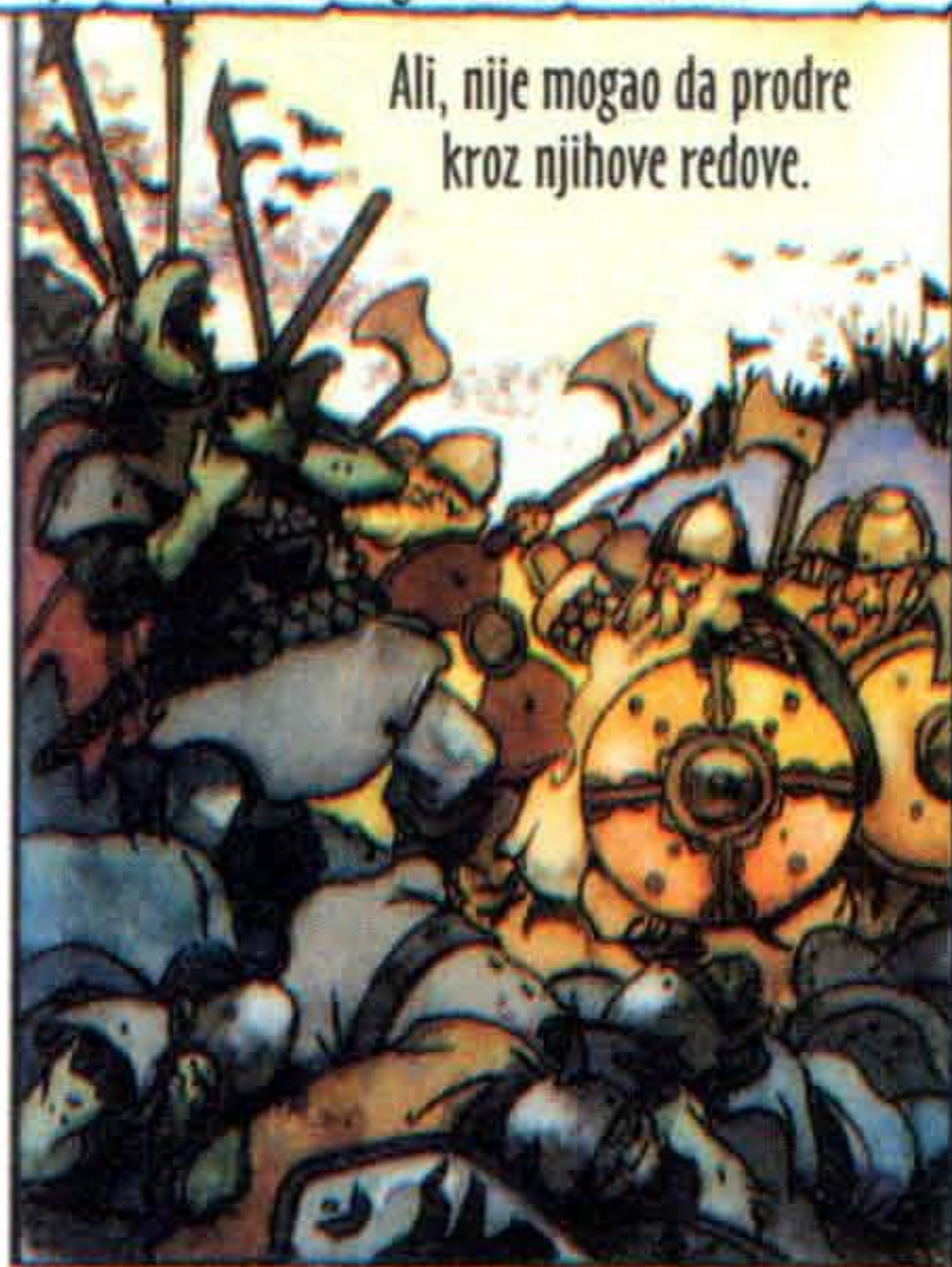
Odjednom se začu strašna buka, a iz pravca Velikog ulaza se zaori zov trube.

Na Torina su zaboravili!

Ka meni! Ka meni!
Vilenjaci i ljudi! Ka meni!
O moji rođaci!

Ponovo počeo napad na goblino u dolini. Slagali su ih na gomile sve dok Dol nije bio potpuno prekriven njihovim mrtvim telesima. Varge se razbežale na sve strane, a Torin jurnu pravo na Bolgovu telesnu stražu.

Ali, nije mogao da prođe kroz njihove redove.

Kako su odmicali dolinom, bitka je jenjavala. Jako ih je malo krenulo u napad. Krila su im bila nezaštićena. Uskoro napadači behu napadnuti i okruženi goblinima i vucima koji su se spremali da uzvrate napad. Bolgovi telohranitelji se ustremišu na njihove redove, nadirući kao talasi na pešačnu obalu.

Bilbo je, sav očajan, gledao sve ovo.

Neće trebati puno da goblino osvoje Veliki ulaz i sve nas pokolju ili zarobe. Ovo je da zaridaš iz sveg glasa, posle svega što smo prošli.

Više bih voleo da je Šmaug poživio ležeći na svom prokletom blagu, nego da ga se dokopaju ova stvorenja i to tako što ćemo svi platiti glavom.

Voleo bih da sam negde daleko!

Vetar rastera oblake, a crveni sumrak se raširi nebom. Ugledavši iznenadnu svetlost, Bilbo se osvrnu oko sebe. Glasno viknu: ugledao je prizor od koga mu je srce udaralo kao ludo — male tamne konture a ipak veličanstvene u slabom odsjaju.

Orlovi!
Orlovi! Orlovi dolaze!

Orlovi! Orlovi!

Orlovi dolaze!

Orlovi su dolazili niz vetar, jato za jatom, u tolikom broju, da mora da su došli iz svih gnezda severa. Ako vilenjaci nisu mogli da vide Bilba, bar su ga čuli. Pridružiše se vici koja počeo da odzvanja dolinom.

U taj čas neki kamen zavrtan sa visine svom težinom udari o Bilbov šlem...

...i on pade uz tresak i izgubi svest.

Zbogom tebi dobri kradljivče. Odlazim sada u hodnike čekanja, da sednem uz moje pretke, dok se svet ne obnovi.

Pošto napuštam svo zlato i srebro i idem na mesto gde ono malo vredi, želeo bih da se od tebe oprostim u prijateljstvu, i kajem se za reči i dela koja sam ti izgovorio pred Vratima.

Zbogom, Kralju pod planinom! Ovo je avantura puna gorčine, kad mora tako da se završi. Ni planina zlata ne može to nadoknaditi. Čast mi je što sam imao priliku da sa tobom podelim opasnosti – što je više no što jedan Bagins zasluđuje.

Ne! U tebi je mnogo više dobrote nego što možeš da zamisliš, ti dete dobrog zapada. Hrabrost i razum u pravoj meri izmešani. Kada bi više nas cenilo hranu i veselje i pesmu više od gomile dragocenosti, svet bi bio srećnije mesto.

Tužan ili veseo, sada ga moram napustiti. Zbogom!

Bilbo se okrenuo i izašao, sedeći potpuno sam i verovali ili ne, jecao je dok mu oči ne pocrveneše a glas potpuno proumukao. Bio je dobrog i mekog srca. Dugo posle toga nije imao duha za šalu.

Sreća da sam se probudio onda kad je trebalo. Želeo bih da je Torin živ, ali drago mi je da smo se u prijateljstvu rastali.

Ti si budala Baginse. Napravio si veliku zbrku sa onim kamenom. Uprkos svim naporima da kupiš mir i prijateljstvo, ipak je došlo do bitke, za koju teško možeš sebe da okriješ.

Kasnije je saznao šta se sve izdešavalo od trenutka kad se on onesvestio.

Orlovi su odavno posumljali da se goblini okupljaju, pa su se i oni sakupili. Namirisavši da se sprema bitka, doleteli su u pravi čas, pomognuti olujom. Oni su bili ti koji su se obrušavali na goblina i survavali ih sa liti-
ca dole među ljude, patuljke i vilenjake.

Čak i uz pomoć orlova, bili su znatno slabiji. U poslednjem trenutku se pojavio Beorn, lično, niko nije znao ni kako ni odakle. Došao je sam u svom medveđem obličju. Izgledalo je da je porastao do džinovskih srazmera u svom besu.

Uleteo je među njihove redove i vitlao naokolo kao udar groma cepajući obruč koji su bili napravili. Onda je zastao, podigavši Torinu, svog izbođenog kopljima i izneo ga iz okršaja.

Brzo se vratio udvostručenog besa, tako da mu ništa nije moglo da stane na put i nijedno oružje ga nije moglo povrediti. Rasterao je Bolgove telohranitelje, a njega samog potpuno rastrgnuo.

Goblini se, zahvaćeni užasom razbežaše na sve strane. Kad su videli šta se događa, u srca njihovih protivnika uvuče se nova nada te počeo da ih jure u stopu sprečavajući ih da umaknu u što većem broju.

U pesmama koje su ispevane kasnije, pominje se da je toga dana trećina goblina nestala sa lica zemlje i da je u planinama zavladao mir.

Gde su orlovi?

Neki su u lovu, a većina se vratila u svoja gnezda.

Nisu želeli da se zadržavaju ovde, pa su odleteli sa prvim zracima jutarnjeg sunca. Dain je njihovog poglavara krunisao zlatom i zakleo im se na večno prijateljstvo.

Nadam se da ću krenuti uskoro?

Čim budeš pozeleo.

Žao mi je. Mislim, voleo bih da sam ih još jednom video. Možda ću ih sresti na povratku kući.

Prošlo je još nekoliko dana pre nego što je Bilbo krenuo. Torina su sahranili duboko u planini, a Bard je položio srce planine na njegove grudi.

Nek leži dok se planina ne sruši. Nek donese dobru sreću svim njegovim sunarodnicima koji će ovde boraviti

Vilinkralj je na njegov grob položio Orkrist, mač vile-njaka koji je Torinu bio oduzet za vreme zarobljenjstva kod njih. Pesme kažu da je svetleo u mraku uvek kad se neka opasnost približavala tako da utvrđenje patuljaka nikad nije moglo biti osvojeno na prepad.

Dain, sin Nainov se tu nastanio postavši Kralj pod planinom.

Od dvanaest Torinovih drugara, ostalo ih je deseterica. Fili i Kili su dali svoje živote braneći Torina svojim štitovima i telima, jer je on bio njihov ujak.

Postupamo dogovor koji smo imali na preminulim. Srce planine je sada u njegovim rukama.

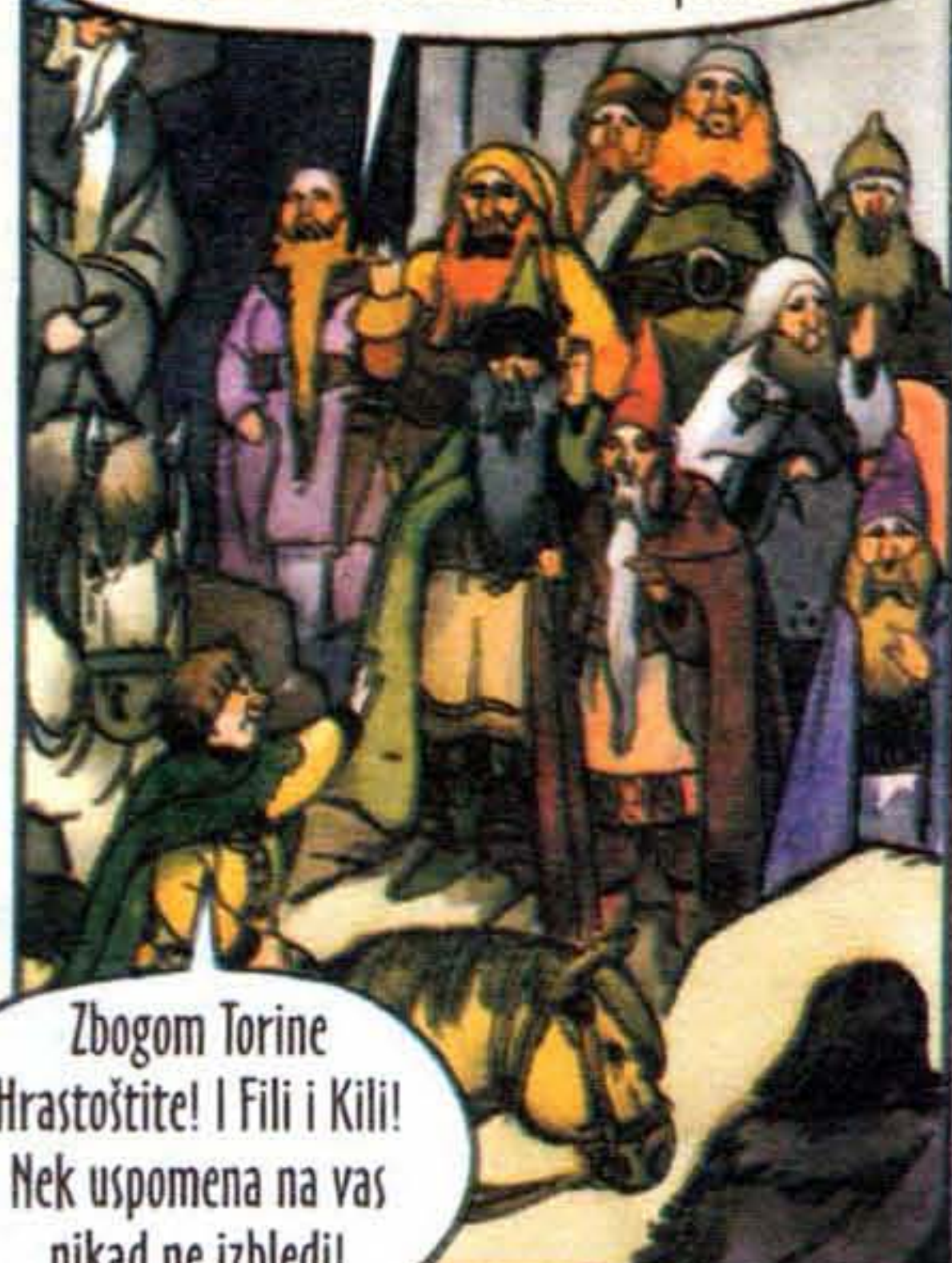
Ovo blago je tvoje koliko i moje. Mada si bio spreman, radi dobrobiti svih nas da se odrekneš svog udela, ne želim da se Torinove reči izgovorene u besu obistine, jer ih se on ionako odrekao. Tebe ću nagraditi bogatije od svih.

To je vrlo ljubazno od tebe. Veruj mi da je za mene to pravo olakšanje. Kako bih uopšte to zlato odneo kući, bez rata i ubistava čitavim putem, uopšte mi nije jasno. Siguran sam da je bolje da ostane u tvojim rukama.

Na kraju je pristao da ponese samo dva mala kovčega. Jedan je bio pun srebra, a drugi zlata. "Ovo je baš onoliko koliko mogu da izađem na kraj", reče.

Zbogom Baline! Zbogom Dvaline! Zbogom Dori, Nori, Ori, Oine, Gloine, Bifure, Bofure i Bombure. Neka vam se brade nikad ne prorede!

Zbogom Torine Hrastoštite! I Fili i Kili! Nek uspomena na vas nikad ne izbledi!

Nije više bilo govora da će gomila zlata biti podeljena onako kako je to na početku bilo utvrđeno. Četrnaestina od cele količine zlata, kovnog ili još neprerađenog je ipak predata Bardu. Od tog dela, Bard je poslao mnogo zalata gospodaru Jezergrada. Vilinkralju je dao smaragde Giriona, koji su mu mnogo značili, a koje mu je Dain vratio.

Do viđenja i srećno kuda god vas put nanese! Ako nas ikada ponovo posetiš, kad obnovimo naše dvorane, priredićemo ti veličanstven doček!

Ako ikada prolazite mojim krajem, ne kucajte na moja vrata! Čaj je u četiri! Svako od vas je dobro došao u svako doba!

Vojska vilenjaka je bila spremna za pokret. Iako su joj redovi bili znatno prorđeni, mnogi su se radovali što je zmaj mrtav, goblini pobeđeni, i njihova srca su se unapred radovala prolasku zime i dolasku proleća radosti.

Napredovali su do ivice Mrke šume. Zastali su jer su Bilbo i čarobnjak nameravali da idu ivicom šume oko njenog severnog kraja. Bio je to dug i sumoran put, ali pošto su goblini bili poraženi, činio im se sigurnijim od stravičnog puta pod krošnjama drveća Mrke šume, posebno što im se i Beorn pridružio.

Zbogom ostaj Vilinkralju! Neka je sreća u zelenoj šumi dok je ovaj svet još mlad.

Sreća i tvom narodu!

Zbogom Gandalfu! Nek se uvek pojavljuješ kad si najpotrebniji i najmanje očekivan! Što češće u moj dom budeš dolazio, moja će radost biti veća!

Preklinjem vas da prihvatite ovaj poklon!

Na koji način sam zaslužio takav poklon, hobite?

Pa, ovaj, mislio sam, da nešto treba da vam dam u ime zahvalnosti za vaše gostoprimstvo. Pojeo sam mnogo vašeg hleba i popio prilično mnogo vina.

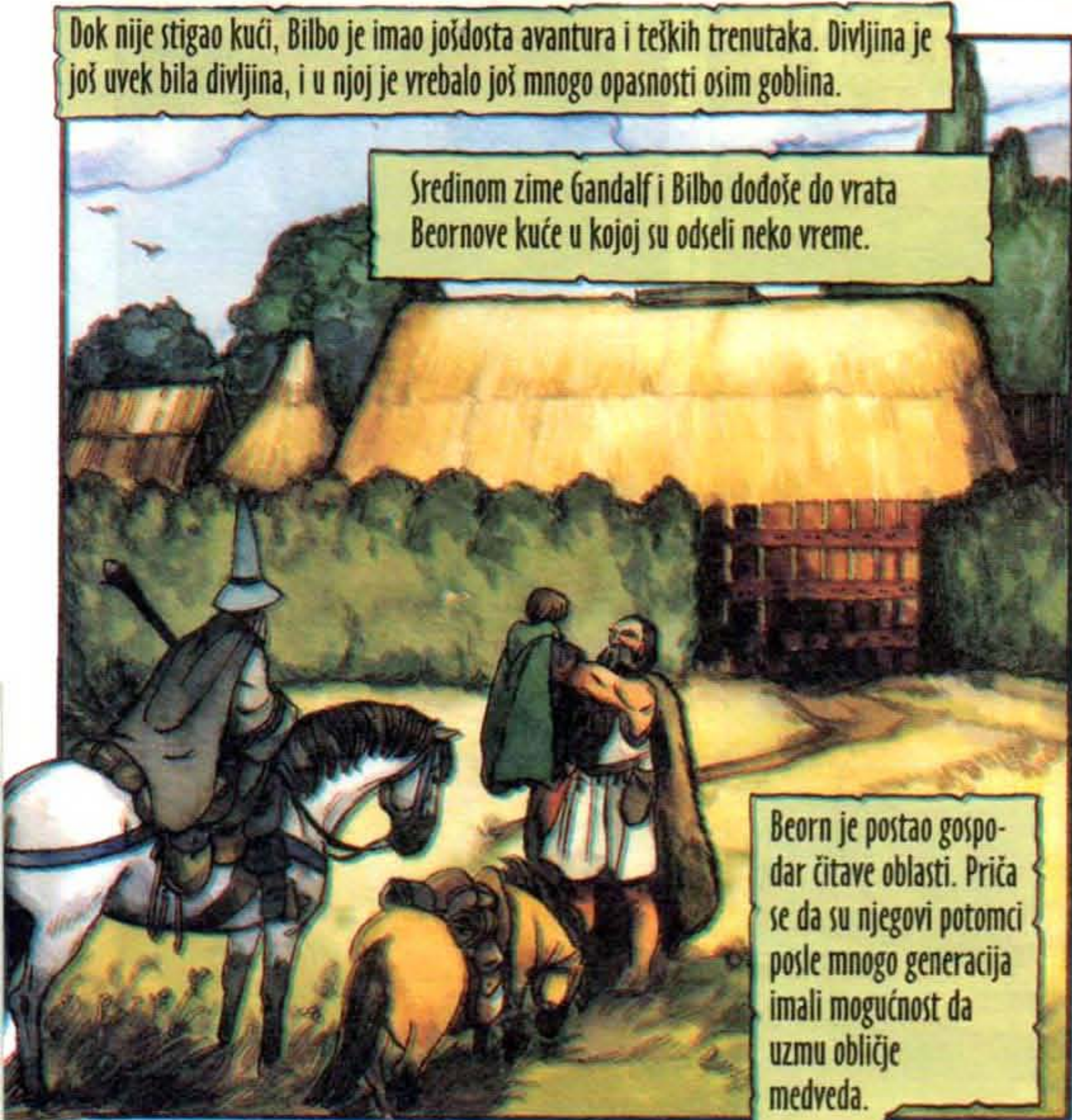

Prihvaću tvoj poklon, veličanstveni Bilbo! Proglašavam te prijateljem vilenjaka i dajem ti blagoslov. Neka se tvoja senka nikad ne umanji. (Jer bi ti krađa bila mnogo lakša)! Zbogom!

Dok nije stigao kući, Bilbo je imao još dosta avantura i teških trenutaka. Divljina je još uvek bila divljina, i u njoj je vrebalo još mnogo opasnosti osim goblina.

Sredinom zime Gandalf i Bilbo dodoše do vrata Beornove kuće u kojoj su odseli neko vreme.

Beorn je postao gospodar čitave oblasti. Priča se da su njegovi potomci posle mnogo generacija imali mogućnost da uzmu obličje medveda.

U proleće su se Gandalf i Bilbo konačno oprostili od Beorna i uputili se dugim putem do prolaza gde su ih pri dolasku zarobili goblini. Odatle se, na ivici horizonta, u daljini videla Samotna planina i još neotopljen sneg na njenom najvišem vrhu.

Sneg dolazi posle vatre, pa čak i zmajevi imaju svoj kraj!

Voleo bih da sam sad uvaljen u svojoj naslonjači!

Bio je prvi maj kad su se ova dvojica pojavila pred dolinom Rivendel, u kojoj je bila poslednja (ili prva) domaćinska kuća.

Srdačno su ih dočekali. Mnoge radoznale uši su te večeri želele da čuju sve o njihovom putešestviju.

Pričao je uglavnom Gandalf, jer je Bilbo bio umoran i pospan. Na taj način je Bilbo saznao gde je Gandalf bio kad ih je napustio.

Ispostavilo se da je Gandalf bio na velikom savetu Belih magova, majstora nauka i dobrih čarolija. Uspeli su da konačno isteraju Volšebnika iz njegovog uporišta na jugu Mrke šume.

Od sada će šuma postati mnogo zdravije mesto. Sever će biti oslobođen terora za mnogo dugih godina, nadam se. Ipak bih želeo da je iskorenjen iz ovog sveta!

To bi zaista bilo dobro, ali se bojim da do toga neće doći u ovoj eri, ovog sveta, pa ni u mnogima kasnije.

U toj divnoj kući, umor ga je brzo prošao. Pored divnih rasonoda sa vilenjaci-ma, sve češće su ga opsedale misli o svom domu. Posle nedelju dana, on reče zbogom Elrondu, podari mu sitne poklone, jer ovaj veće nije hteo da prihvati, i krenu sa Gandalfom dalje na put.

Lep je ovaj maj mesec! Naše doživljaje ostavljamo legendama i stižemo kući. Izgleda da su ovo prvi znaci dobrodošlice.

Pred nama je još uvek dug put.

Bar je poslednji.

Uz put su ga sve stvari podsećale na događaje i reči koje su bile izgovorene pre godinu dana – mada mu se činilo da su se desile pre deset – pa je odmah prepoznao mesto gde mu je poni pao u reku i gde su se upustili u neprijatnu dogovrštinu sa Tomom Bertom i Vilom.

Nedaleko od puta su pronašli zlato trolova koje su zakopali, još netaknuto.

Ja imam dovoljno da mi traje do kraja života. Bolje bi bilo da ga ti uzmeš, Gandalfe. Mislim da mu ti možeš naći bolju namenu.

Naravno da mogu! Podelićemo ga podjednako! Može ti se dogoditi da ti zatreba više nego što sad očekuješ.

Posle toga, napredovali su sporije. Većinu vremena su hodali. Sve se zelenilo i naokolo je bilo mnogo trave kroz koju je hobit razdragano šetao. S junom je došlo leto i vreme je bilo ponovo vedro i sunčano.

Kao što sve stvari dođu svome kraju, pa i ova priča, jednoga dana je Bilbo ugledao sopstveno Brdo u daljini.

PUTEVI TE VODE SVUDA I UVEK.
POD OBLACIMA I POD ZVEZDAMA HODE
STOPALA KOJA TE U LUTANJE VODE
IZ DALEKA TE UVEK KUĆI VRATE.

OČI KOJE VIDEŠE I ŠUMU I VATRU
I UŽAS U PODZEMNIM PEĆINAMA
NAJZAD GLEDaju U ZELENILO LIVADA
U DRVEĆE I BRDA DOBRO IM POZNATA

Dragi moj Bilbo!
Nešto se dešava sa tobom!
Nisi više onaj hobit kakav si nekada bio.

Boga mi!
Šta se to dešava?

Bilbo je stigao u sred aukcije! Na vratima je bila okačena poruka ispisana crvenim i crnim slovima, u kojoj je stajalo da će dvadeset i drugog juna, trgovačka kompanija Gruvalo, Krkalo i Njuškalo rasprodati imo vinu pokojnog posednika iste, Bilba Baginsa, ulica Bagrema, Podbrdom, Hobiton. Rasprodaja počinje tačno u deset časova ujutru.

Skoro je bilo vreme ručka i većina stvari je već bila rasprodana po vrlo različitim cenama od budzašto do starih pesama (što za aukcije nije bilo neobično).

Bilbovi rodaci, Gramzi - Baginsi su bili zauzeti premeravanjem soba u njegovoj udobnoj rupi, da bi videli kako da rasporede svoj nameštaj u njih. Ukratko, Bilbo je bio proglašen mrtvim i ne bi se moglo reći da su svi bili obradovani kad se ispostavilo da su stvari malo drugačije.

Poratak g. Baginsa je izazvao veliku pometnju i pod brdom i preko njega, i preko vode. Ču- su se više od devet dana. Zakonski, zbrka je trajala godinama.

Da ne bi gubio vreme, Bilbo je morao da otkupi veći deo sopstvenog nameštaja. Većina njegovog srebrnog escajga je nestalo i nikad nije bilo pronađeno.

Bilbo je ubrzo shvatio, da je izgubio mnogo više od kašika — izgubio je reputaciju. Istina je da je on zauvek ostao prijatelj vilenjaka, da su ga patuljci duboko cenili, kao i čarobnjak i narod koji bi put tuda naneo, ali u svom kraju nikad više nije bio poštovan. Svi hobiti iz susedstva, izuzev njegovih sestrića i sestričina s Tukove strane su ga smatrali luckastim, mada ni oni nisu ohrabrivani da se druže s njim od strane odraslih.

Moram da primetim da njemu to i nije bilo mnogo važno. Bio je prilično zadovoljan. Svoj mač je obesio iznad kamina. Oklop je držao na istaknutom mestu u hodniku. Zlato i srebro je većinom potrošio na razne poklone. Magični prsten je držao u velikoj tajnosti i upotrebljavao ga je samo kad su mu dolazili neželjeni posetioci.

Počeo je da piše poeziju i da posećuje vilenjake. Iako je malo ko verovao njegovim pričama, u miru i sreći je poživio do kraja svojih dana, što je bilo neverovatno dugo.

Jedne jesenje večeri, nekoliko godina kasnije, Bilbo je sedeo u svojoj radnoj sobi pišući memoare – razmišljajući da ih nazove "Tamo i nazad, Hobitov odmor" – kad začu zvono na vratima.

Bili su to Gandalf i patuljak. Patuljak je, u stvari bio Balin.

Pričali su o vremenu koje su zajedno proveli. Bilbo se raspitivao kako se živi u zemljama oko planine. Izgledalo je kao da je sve u najboljem redu.

Bard je obnovio grad u Dolu, čitava dolina se obrađivala i davala bogat rod, dok su nekadašnju putoš sad naseljavala jata ptica, ukrašavao je cvat cveća u proleće, voće i gozbe u jesen.

Uđite! Uđite!

Jezzergrad se ponovo izgradio i postao je napredniji nego ikad. Mnoga su se bogatstva razmenjivala preko reke Trk. Prijateljstvo između vilenjaka, ljudi i patuljaka je vladalo u tim krajevima.

Novi gospodar je mudrije vrste, i veoma je omiljen, jer njemu treba najviše zahvaliti za sadašnji procvat grada. U pesmama koje se sad pevaju pominje se kako je za dana njegove vladavine rekama poteklo zlato.

Stari gospodar je loše završio svoje dane. Bard mu je dao mnogo zlata da pomogne ljudima s Dugog jezera, ali obzirom da je bio od soja koji lako podleže zmajevskim gresima, on prisvoji najveći deo blaga za sebe i pobeže sa njim, da bi umro od iznemoglosti i gladi u pustoši, napušten od svih.

Znači da se proročanstvo starih pesama obistinilo na poseban način!

Naravno!
Zašto se ona ne bi obistinila?

Zar ti možešda ne veruješ proročanstvima, kad si sam učestvovao u njihovom ostvarivanju? Valjda ne veruješ da su se sve tvoje avanture i bekstva desila pukom srećom, zbog dobrobiti tvoje duše?

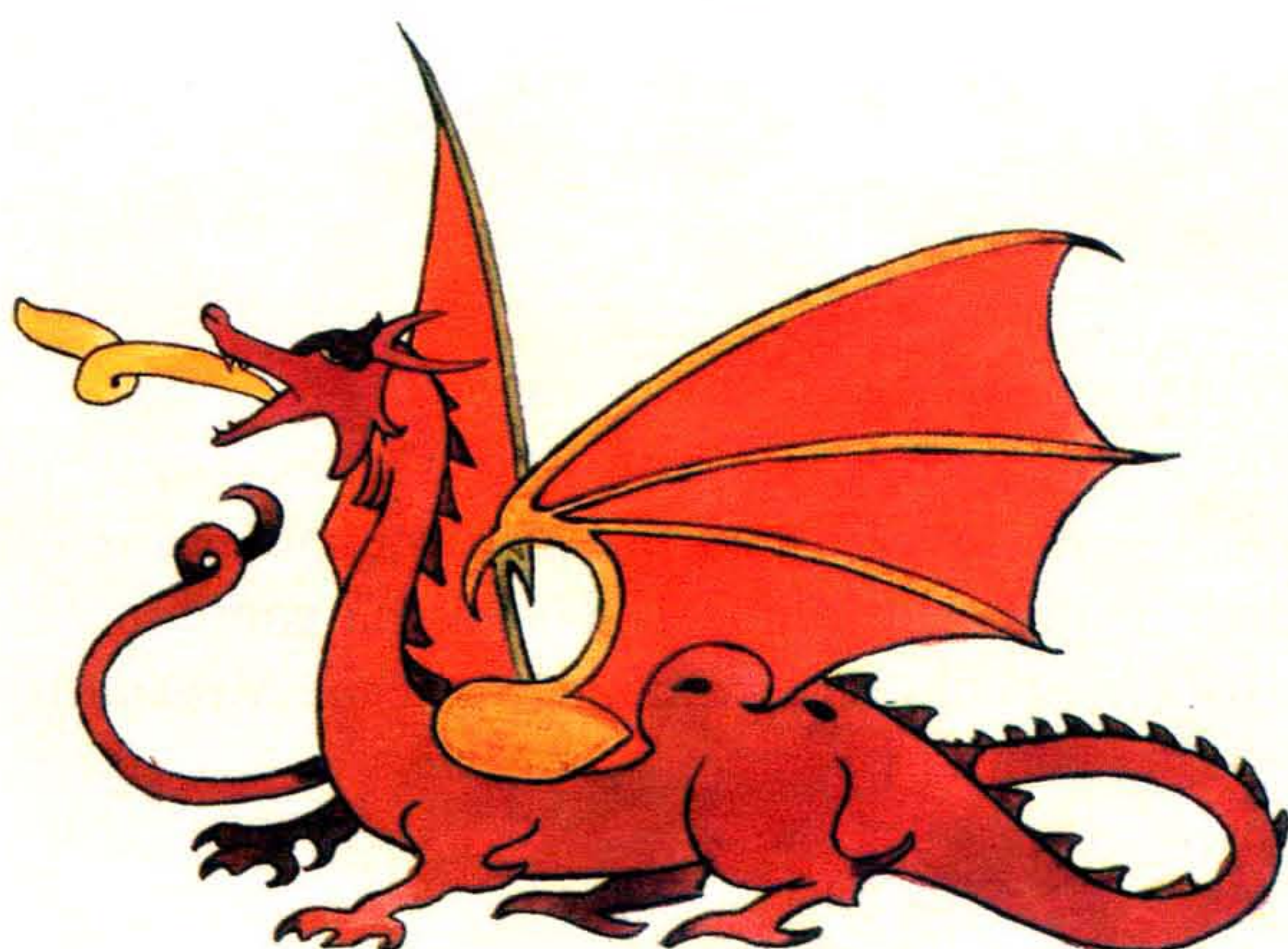
Ti si vrlo plemenita osoba, gospodine Bagins i ja te veoma volim, ali budi svestan da si ti, najzad, samo mali momak u ovom velikom svetu.

Hvala Bogu!

Kraj

J.R.R. Tolkien

J.R.R. Tolkien (1892-1973) bio je profesor anglo-saksonskog jezika na Pembrok koledžu u Oksfordu od 1925 do 1945. a zatim je sve do penzije 1959., bio profesor engleskog jezika i književnosti na Mertonu. Najviše se bavio literalnim stvaralaštvom i jezičkom tradicijom srednje Engleske. Publici je najpoznatiji kao autor *Farmera Žila od šunke*, *Hobita*, *Avantura Toma Bombadila* i tri toma *Gospodara prstenova*.

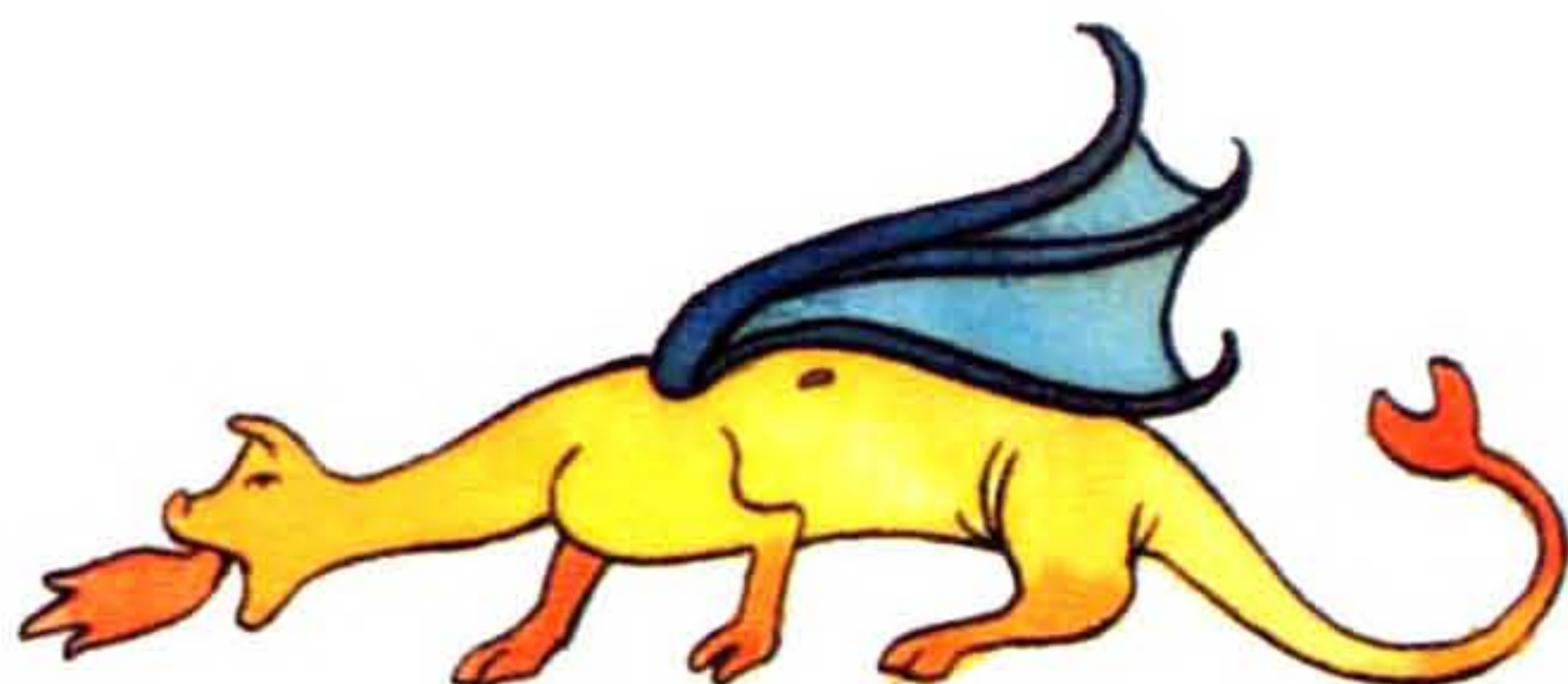

David Vencel

David Vencel je započeo svoju karijeru 1975. godine ilustrujući *Srednji svet*, *Ilustrovani svet Tolkiena* od Lin Karter, da bi zaokružio svoje stvaralaštvo ilustrujući *Hobit-a*. Njegov stil podrazumeva kombinovanje klasične olovke i vodenih boja, tehnikom pogodnom za izdanja ovakvog tipa. Umetničku inspiraciju crpi od Artura Rakama, Hauarda Pajla i Hala Fostera i iz ogromnog broja dela biblioteka srednjeg veka. Ostala njegova dela uključuju i *Ostrvo s blagom* od Roberta Luisa Stivenzona, *Avanture malog Fazija* od H. B. Pipersa i *Kraljevstvo patuljaka* od Roba Volša.

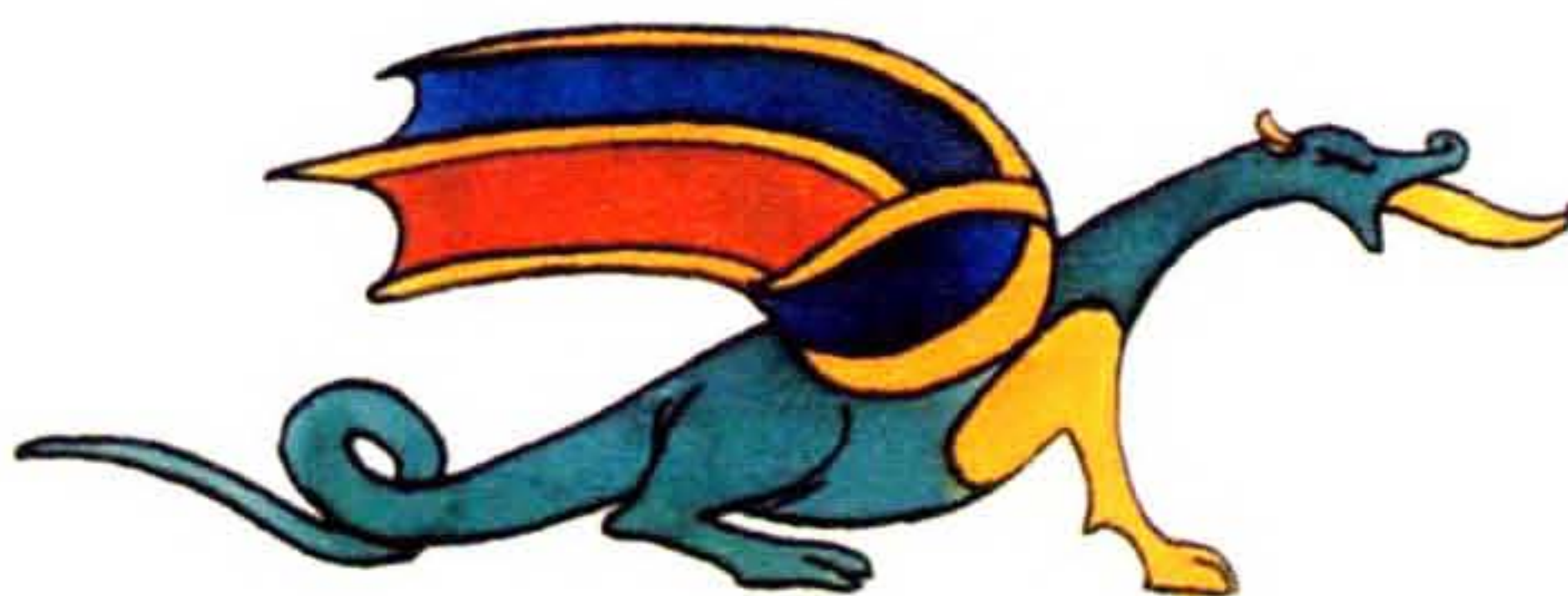
Čarls Dikson

Čarls Dikson je napisao niz knjiga za decu za izdavačke kuće "Zlatna knjiga" i Volt Dizni, uključujući i nove avanture Vini Pua. Napisao je niz plodnih izdanja stripova od 1984, stvarajući autentične priče i serije za gotovo sve važnije izdavačke kuće stripova. Njegov opus uključuje sledeća dela: *Vazdušni dečak*, *Evangelin*, *Udarac*, *Radio dečak*, *Valkira*, *Crni teror*, *Legija stranaca*, *Mesečev bodež*, *Super policajac*, *Zvani* i mnoga druga.

Šin Deming

Šin Deming je počeo da radi u "Ekliptike Books" kao pomoćnik izdavača 1985. Izdao je mnoge naslove i imao poziciju menadžera distribucije od 1988 do 1990. U tom periodu je počeo da radi na romanu *Hobit*. On je krajem osamdesetih objavio korigovano izdanje serije *Novi talas*.

Bil Pirson

Bil Pirson je pisao, izdavao, bojio i ilustrovao stripove za gotovo svakog izdavača u tom polju zadnjih trideset godina. Najvećim delom radio je kao korektor. Njegova veština odabira slovnih formi je podigla dizajn ovog stripa na viši nivo. Od ostalih njegovih dela, istakli bi *Prevazilaženje uzaludnosti* od Klajva Bejkera i adaptaciju *Magične frule* od P. Krega Rasela.

HOBIT
ili tamo i nazad
J.R.R. Tolkin

sveska druga

ilustrovao
David Vencel
obrada
Čarls Dikson
Šin Deming

izdavač
NNK Internacional, Beograd
Akademska misao, Beograd

za izdavača
Miroslav Damjanović
Marko Vujadinović

prevod sa Engleskog jezika
Nataša Veljković

grafička obrada i korice
Milan Bogdanović

skeniranje i filmovi
Fišer

štampa
DŠIP "Bakar" – Bor

tiraž
1000 primeraka

izlazi jednom mesečno
sva prava NNK Internacional

